

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

(Τὸ σύστημα τῶν αὐτονόμων ὁμάδων)

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. HYACINTHE DUBREUIL

ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓῃ Κ. ΙΩ. ΧΡΥΣΟΧΟΥ

Ἀναγνωρίζεται ἤδη ὅτι ἐν ἐκ τῶν ἀσφαλεστέρων μέσων πρὸς ἐπίτευξιν τῆς μεγίστης παραγωγικότητος ἐν τῇ βιομηχανίᾳ συνίσταται εἰς τὴν δημιουργίαν παρὰ τοῖς ἐργαζομένοις τοῦ αἰσθήματος ὅτι συμμετέχουν εἰς μίαν κοινὴν ἐπιχειρήσιν. Οὕτω ἐξηγεῖται τὸ αἶξον ἐνδιαφέρον τὸ ὅποῖον ἀποδίδεται, εἰς διαφόρους χώρας, ἀπὸ τὰς ἐργοδοτικὰς καὶ ἐργατικὰς ὁργανώσεις πρὸς πᾶν μέτρον τείνον νὰ ἀναπτύξη τὸ αἰσθημα τοῦτο τῆς συνεργασίας, καὶ ἰδίως εἰς ἐκεῖνα ἅτινα προβλέπουν ἐν σύστημα συμμετοχῆς τῶν ἐργατῶν εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἄρθρου κ. Hyacinthe Dubreuil, γνωστὸς εἰς τοὺς Γαλλικοὺς συνδικαλιστικoὺς κύκλους ἀπὸ τῆς ἐπομένης τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ του σταδίου ἀπέκτησε βαθεῖαν γνῶσιν τῶν βιομηχανικῶν προβλημάτων. Ἀπὸ ἀπλοῦς ἐργάτης μηχανουργεῖο ἀνήλθεν εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας τῶν ἐργατῶν καὶ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον τῆς Παραγωγικότητος. Ἀφοῦ εἰργάσθη ἐν Ἀμερικῇ ὡς ἀπλοῦς ἐργάτης εἰς ποικίλας ἐπιχειρήσεις, ἐξέδωκε τὰς ἐντυπώσεις του εἰς δύο βιβλία, τὰ ὅποια εἶχον μεγάλην ἀπήχησιν: Standard καὶ Nouveaux Standards, τὰ δὲ δύο τελευταῖα χαρακτηριστικώτερα τῶν ἀπόψεών του βιβλία εἶναι τὰ: «A chacun sa chance» καὶ «L'equipe et le ballon». Τὸ παρὸν ἄρθρον του ἀπαρτίζεται ἀπὸ δύο κύρια μέρη:

Εἰς τὸ πρῶτον ἐπιχειρεῖται μία ὄντως διεισδυτικὴ κριτικὴ ἀνάλυσις τῶν γενομένων προσπαθειῶν εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ἀναζητήσιν τῶν αἰτίων τῆς ἀποτυχίας τῶν Ἐνταῦθα νομιζόμεν ὅτι ἡ διατυπωμένη κριτικὴ ἐναντίον τῶν Taylor καὶ Fayol, ὅτι σχεδὸν ἀπέκλεισαν τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς ὁργανώσεως, εἶναι καὶ ἄδικος καὶ ὑπερβολικὴ. Εἰς τὸ δεῦτερον μέρος ἐκτίθεται μία νέα μορφή συμμετοχῆς τῶν ἐργατῶν εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν, ἐδραζομένη εἰς τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἐργατῶν κατὰ αὐτονόμους ὁμάδας καὶ ἀποβλέπουσα νὰ παράσχη εἰς τὸν ἐργάτην τὸ συναίσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας, καὶ τῆς ἐντάξεώς του εἰς ὁράνωσιν μορφῆς συνεταιριστικῆς. Προφανῆς ὄθεν ἡ ἐπίδρασις τῶν πραγματοποιήσεων τοῦ Τσεχοσλοβάκου Bat'a, τοῦ ὁποῖου τὸ ἔργον ἐσχολίασε εἰς ἐιδικὸν βιβλίον τοῦ ὀ. κ. Dubreuil (L'oeuvre de Bat'a).

Ὁλοκληρωτικὴ ἐφαρμογὴ ἐν τῇ πράξει τῶν ἰδεῶν τοῦ κ. Dubreuil δὲν ἐγένετο ἀκόμη ἐν Γαλλίᾳ. Ἀρχίζουν ὁμως ἤδη νὰ προκαλοῦν αὐταὶ ἔντονον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ νὰ ἐπιχειρῆται τμηματικὴ ἐφαρμογὴ τῶν, ἰδίως εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ὁποίων προΐστανται ἐργοδοτὰ τοῦ Centre des Jeunes Patrons.

Ἀπὸ πολλῶν γενεῶν ἡ βιομηχανικὴ ὁράνωσις προκαλεῖ εὐρείας συζητήσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν παύουν νὰ παρουσιάζουν ὡς ἀντιτιθέμενας τὴν κοινωνίαν πρὸς τὸ ἄτομον καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς τάξεως πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ὁράνωσις ἀναζητεῖ τὴν ἀρμονίαν ἐν τῇ συνεργασίᾳ, θὰ ἐπεθύμει ὁμως νὰ διατηρήσῃ τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας, ἐξ οὗ πολλαὶ ἀντιφάσεις καὶ, δυστυχῶς, ἀκόμη περισσότεραι συγκρούσεις. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀποδείξωμεν πῶς ἡ συνεταιριστικὴ ἰδέα δύναται νὰ γεφυρώσῃ τοὺς δύο τούτους πόλους δράσεως καὶ νὰ τοὺς ἐνώσῃ εἰς γόνιμον σύνθεσιν.

Ἐὰν συγκρίνωμεν τὴν σύγχρονον ἐργασίαν πρὸς τὴν ἐργασίαν τοῦ παρελθόντος, τὸ πρῶτον ὀφθαλμοφανῆς χαρακτηριστικὸν παρουσιάζεται εἰς τὴν διαφορὰν

τοῦ ἀριθμοῦ τῶν χρησιμοποιουμένων ἐργατικῶν χειρῶν καὶ εἰς τὸ μέγεθος τῶν καθ' ἕκαστα ὁμάδων εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις. Ἀκόμη καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς χειροτεχνίας, ὁ ἐργάτης δὲν ἔδρα ἀπολύτως μεμονωμένος. Ὁ χειροτέχνης, σχεδὸν πάντοτε, περιστεχοῦνται ἀπὸ ὀλίγους συντρόφους καὶ μαθητευομένους. Ἡ ὁμάς, ὅμως, αὕτη περιωρίζεται εἰς ὀλίγας μονάδας, ζώσας εἰς εἶδος οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος, τὸ δὲ πρόβλημα τῆς ἀρμονίας τῆς ὁμάδος ἦτο τόσο ἀπλοῦν πρὸς λύσιν ὥστε δὲν ἀνεφύοντο κοινωνικὰ ζητήματα. Ἡ χρῆσις τῶν ἀπλῶν ἐργαλείων, χειριζομένων διὰ τῆς χειρὸς, ἔδιδεν εἰς τὴν τεχνικὴν ὡς καὶ τὰς σχέσεις τῆς ἐργασίας φυσιογνωμίαν τελείως διάφορον ἐκείνης, ἣ ὅποια ἀνεφάνη ἀφ' ἧς τὸ μηχανικὸν ἐργαλεῖον, ἀντικαταστήσαν τὸ στοιχειῶδες ἐργαλεῖον, θαθείως ἐτροποποίησε τὰς διαστάσεις τῆς ὁμάδος.

Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὅποιος ἐχειρίζεται ἀποκλειστικῶς τὰ στοιχειώδη καὶ βασικὰ ἐργαλεῖα, ἠδύνατο νὰ περατώσῃ ὅλας τὰς φάσεις τῆς κατασκευῆς ἐνὸς ἀντικειμένου. Ἡ κατανομή τῶν φάσεων μεταξὺ διαφόρων χειρῶν ἐπολλαπλασίασε ἀμέσως τὸ ἀναγκαιοῦν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας προσωπικῶν καί, ταυτοχρόνως, ἀνεστάτωσε τὴν φυσικὴν καὶ οὕτως εἶπεν αὐτογενῆ ἀρμονίαν, ἣ ὅποια ἐπραγματοποιεῖτο ἄλλοτε εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ χειροτέχνου. Τὸ κεφαλαιῶδες τοῦτο φαινόμενον, ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν πλήρως νὰ τὸ κατανοήσωμεν, δὲν εἶχε μόνην συνέπειαν τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆς ὁμάδος ἀλλ' ἐξ ἴσου ἐτροποποίησε τὴν σύνθεσιν τῆς ὁμάδος ταύτης. Διότι ἀπὸ τῶν ἐργάτην ταύτης, τὸν ὅποιον πρέπει νὰ ἀποκαλέσωμεν «μονομερῆ», δὲν ἀξιοῦμεν πλέον πλήρη ἐπαγγελματικὴν γνῶσιν, ἣ ὅποια ἐξησφάλιζεν ἄλλοτε εἰς αὐτὸν ὅλας τὰς διαδοχικὰς ἐπεξεργασίας.

Τώρα ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶπῃ ὅτι ἡ παλαιὰ ἱεραρχία τῶν λειτουργιῶν τῆς ἐργασίας προσεξετάθη κατὰ ἓνα βαθμὸν πρὸς τὰ κάτω, χωρὶς οὐδόλως τοῦτο νὰ ἀποτελῆ ἀπόδειξιν πνευματικῆς κατωτερότητος τῶν ἀτόμων τὰ ὅποια κατετάγησαν εἰς αὐτόν. Εὐρίσκονται ταῦτα ἐκεῖ, διότι δὲν συνήντησαν εἰσαέτι καμμίαν εὐκαιρίαν νὰ ἀποκτήσουν γνώσεις αἵτινες θὰ τοὺς ἐπέτρεπαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀλλοχῶς. Ἡ τελευταία αὕτη παρατήρησις ἐνέχει πολλὴν σημασίαν, διότι ἡ κατάστασις αὕτη ἐγκλείει ἀπέχθεμα διανοητικότητος, τὸ ὅποion ἡ βιομηχανικὴ ὀργάνωσις δὲν ἔμαθεν ἀκόμη πῶς νὰ τὸ ἐσωματώσῃ εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἐπιχειρήσεως. Καί, ἀκριβῶς, ἐν ἐκ τῶν προβλημάτων της εἶναι ἡ ἀναζήτησις τῶν καταλλήλων μέσων ἐπιτεύξεως τῆς ἐσωματώσεως ταύτης.

Ἡ ἔμμονή εἰς τὸ συναίσθημα τῆς δουλείας

Διάφορα ὅμως ἐμπόδια, ἐπὶ μακρὸν ἐδυοχέραναν τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ὅτι τὸ πραγματικὸν ἐπίκεντρον τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος τοποθετεῖται τόσο ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἐπιπέδου, ὅσον καὶ τοῦ οικονομικοῦ. Οὕτω, πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν τῆς περιγραφῆς μεθόδου ἐργασίας προοριζομένης νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν σύνθεσιν περὶ τῆς ὁποίας ἀνωτέρω ὠμιλήσαμεν, ὀφείλομεν νὰ ρίψωμεν ἐν βλέμμα εἰς τὸ σύνολον τοῦ μεγάλου κοινωνικοῦ φαινομένου, εἰς τὸ ὅποion αὕτη αὕτη ἡ «Διεθνῆς Ὀργάνωσις τῆς Ἐργασίας» ὀφείλει τὴν γένεσιν της.

Διότι, δὲν ἐγενήθη αὕτη ἐκ τῆς ἐργατικῆς διαμαρτυρίας ἐναντίον τῶν συνθηκῶν τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ἡ ἐκβιομηχάνησις; Λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διαμαρτυρία ἐπέσυρε κατὰ πρότερον τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ὑλικῆς ἀθλιότητος τῶν ἐργατῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἢ καταβληθεῖσα προσπάθεια πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐργα-

τικῆς καταστάσεως ἐστράφη κυρίως πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ὕψους τῶν μισθῶν καὶ τῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας.

Ἀναφερόμενοι ὁμοῦ εἰς τὰς ἐργατικὰς ἐπιδιώξεις διὰ τὴν ἐλευθερίαν, εἶναι φυσικὸν νὰ ἐνθουμηθῶμεν ὅτι ἡ ἀθλιότης αὐτὴ δὲν παρουσιάζει μόνον ὕλικὰς ἀπόψεις. Ὁ ἐργάτης ἐπεζήτησε νὰ διαφύγῃ τὴν μορφήν τῆς δουλείας τὴν ὁποίαν διαιώνισαν τὰ νέα καθεστῶτα τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας. Ὡς προσφυῶς λέγεται εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ὁ ἐργάτης ἀποβλέπει ὁλοὲν καὶ σαφέστερον ὅπως, ἀφ' ὅτου κατέκτησε τὰ δικαιώματα «τοῦ πολίτου», καταστή ἐπίσης καὶ «πολίτης τῆς βιομηχανίας».

Ἴνα δοθῇ ἀπάντησις εἰς τὴν τάσιν ταύτην, ἀναζητεῖται ἀπὸ μερικῶν δεκάδων ἐτῶν νὰ παραχθῆ ἓν μίαν οὐδέποτε διέξοδος εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἐργατῶν ὅπως μετᾶσχουν τῆς ζωῆς τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅχι μόνον μὲ τὰς χεῖρας των ἀλλ' ἐπίσης καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν των. Αἱ λύσεις αὐταὶ ἔλαβον διαφόρους μορφάς, ἀπὸ τῆς ἀπλῆς πρακτικῆς τῶν ὑποδείξεων, αἱ ὁποῖαι ἤνοιξαν μίαν μικρὰν θύραν εἰς τὴν ἐργατικὴν πρωτοβουλίαν, μέχρι τῶν προτάσεων καὶ τῶν ποικίλων πειραματισμῶν τῆς «συμμετοχῆς εἰς τὴν διοίκησιν», αἱ ὁποῖαι προήλθον, αἱ μὲν ἐκ τινῶν ἰδιωτικῶν πρωτοβουλιῶν, αἱ δὲ ὑπὸ τὴν ἐξαιρηθεῖσαν ἀπὸ τὰς ἐργατικὰς συνδικαλιστικὰς ὀργανώσεις πρίσιν. Ἡ κίνησις αὕτη κατέληξεν, εἰς διαφόρους χώρας, ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν νόμῳ σύστασιν τῶν συμβουλιῶν τῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἐθνικοποίησιν.

Δὲν εἶναι ἀνωφελὲς νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν προέλευσιν τοῦ τελευταίου τούτου μέτρου. Ἀναχωροῦντες ἀπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ἡ δουλεία τοῦ ἐργάτου ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ κυριότης τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς παρέμεινε εἰς χεῖρας τῆς ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας, ἐσκέφθησαν ὅτι θὰ ἀπληθεύωναν αὐτόν, ἐὰν μετέφεραν τὴν κυριότητα ταύτην εἰς τὸν δημόσιον τομέα. Ἐνόμισαν ὅτι, ἐργαζόμενος διὰ τὸ ἔθνος, ἐλεύθερος πλέον, ὁ ἐργάτης θὰ ἔβλεπε τὴν ὑπαρξίν του μεταμορφωθεῖσαν. Καὶ ταυτοχρόνως, μεταφέροντες ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ἐργασίας τὰς ὀργανωτικὰς ἀντιλήψεις, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἐκ τῆς πολιτικῆς ἰσότητος, ἐσκέπτοντο νὰ ἐπιλύσουν τὸ πρόβλημα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν διοίκησιν δι' ἑνὸς συστήματος ἀντιπροσωπεύσεως τὸ ὁποῖον χορηγεῖ εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν ἓν δημοκρατικὸν καθεστῶς, ἀνάλογον πρὸς τὸ πραγματοποιηθὲν εἰς τὴν διοικητικὴν ὀργάνωσιν τοῦ ἔθνους. Δὲν ἤργησαν ὁμοῦ νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι ἡ μεταφορὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τὸ σύστημα τῆς ἀντιπροσωπεύσεως, τὰ ὁποῖα ἐνεκαινίασαν, ἀφῆκαν ἀνέπαφα τὰ κοινωνικὰ προβλήματα τῆς ἐργασίας.

Ἡ ἰδιοκτησία ἐγένετο συλλογικὴ, ἀλλὰ οὔτε ἡ ἐσωτερικὴ διάρθρωσις οὔτε ὁ τρόπος λειτουργίας τῆς ἐπιχειρήσεως ἐτροποποιήθησαν ποσῶς. Κατέληξαν εἰς προφανῆ ἀποτυχίαν, ἥτις προήλθεν ἐκ τῆς ἀτελοῦς διερευνήσεως τῆς βιομηχανικῆς πραγματικότητος τὴν ὁποίαν ὀφείλαν νὰ ἀναλύσουν προηγουμένως ἐπιμελῶς. Ἡ ἀνάλυσις αὕτη θὰ ἀπεκάλυπτεν ὅτι: ἡ διάρθρωσις πάσης ἐπιχειρήσεως εἶναι οὐσιωδῶς ἱεραρχικὴ, ἥτοι βασίζεται ἐπὶ μιᾶς κλίμακος λειτουργιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦν ποικίλας ἱκανότητας αὐξοῦσης ἀξίας, μέχρι τῆς κορυφῆς τῆς ἐπιχειρήσεως. Καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς κλίμακος ταύτης λαμβάνουν χώραν ποικίλαι καὶ τόσον διαφοροποιημέναι δραστηριότητες, ὥστε ἀπαντῶμεν συχνάκις μετὰ γάλην ποικίλαν ἐπαγγελμάτων. Κατ' ἀκολουθίαν, ἐν τῇ πράξει—καὶ τοῦτο δὲν

είναι ανάγκη νά τὸ ἐπιθεωροῦμεν, — δὲν ὑφίσταται πραγματικὴ ἰσότης μεταξύ τῶν ἀτόμων ἅτινα ἀσχολοῦνται εἰς τὰς διαφόρους βαθμίδας· δὲν ὑπάρχει ἰσότης μεταξύ τοῦ ἀποθηκαρίου, τοῦ μηχανικοῦ καὶ τοῦ λογιστοῦ. Δυνάμεθα μάλιστα νά παρατηρήσωμεν κάτι, τὸ ὁποῖον ἴσως νά φαίνεται παρεπιπίπτον, χωρὶς ὅμως νά μειοῦται ἡ σημασία του· δὲν ὀμιλοῦν οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ τὴν ἴδιαν ἐπαγγελματικὴν γλῶσσαν. Δὲν ὑπάρχει, ἔθεν, οὔτε ἰσότης «μεσῶν συζητήσεως» μεταξύ ἐνὸς ἐργάτου καὶ ἐνὸς διευθυντοῦ.

Ἵππονεῖται ὅτι ὅλοι ἔχουν ἴσον δικαίωμα εἰς τὴν ζωὴν. Ἡ παραχώρησις ὅμως ἴσης ἐπιρροῆς εἰς τὸ διοικεῖν, δὲν δύναται νά ὀδηγήσῃ παρὰ εἰς σύγχυσιν. Ἰδίως, ὅμως, δέον νά παρατηρηθῇ ὅτι ἡ εἰσαγωγή εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς ἰδέας τῆς δημοκρατικῆς ἰσότητος, ἐὰν ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς ἱεραρχίας, παρουσιάζεται κατ' ἐξοχὴν ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς διευθύνσεως, ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν ἐθνικοποιημένην ἐπιχείρησιν, νά ἐκασκῆται ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βάσεως, μέσω τῆς ἱεραρχίας δι' ἐξουσιοδοτήσεως, ἐκχωρουμένης ὑπὸ τῆς συγκεντρωτικῆς ἐξουσίας. Τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς ἐθνικοποιημένης ἐπιχειρήσεως παραμένει παρόμοιον πρὸς τὸ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Οἱ διάφοροι τρόποι ἐκπροσωπήσεως τοῦ προσωπικοῦ, ἄλλως τε, κοινῶς ἀπαντῶμενοι εἰς ἀμφοτέρους τοὺς τύπους τῶν ἐπιχειρήσεων, κατ' οὐδὲν σχεδὸν μεταβάλλουν τοὺς δεσμούς ἐξαρτήσεως, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὴν βαθυτέραν αἰτίαν τῶν διαταραχῶν τῆς ἐργασίας, τῶν ἐλισσομένων ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν οἰκονομικῶν λόγων καὶ τὰς συνήθεις ἐργατικὰς ἐξεγέρσεις.

Δυνάμεθα ἔθεν νά χαρακτηρίσωμεν τὴν ἀνυπαρξίαν πραγματικῆς διαφορᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν τόσῃν ἀποδίδει σημασίαν ὁ ἐργάτης, παρατηροῦντες ὅτι, ὅταν ὁ ἐξουσιοδοτημένος νά ἐκπροσωπήσῃ τοὺς συναδέλφους του εἰς ἓν συμβούλιον ἐργάτης, ἐπαλέθη μετὰ τὴν συνεδρίασιν εἰς τὴν θέσιν του, πρέπει νά θέσῃ ἐκ νέου τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν διάθεσιν ἐνὸς προϊσταμένου, ὅστις εἶναι περιβεβλημένος μὲ ἐξουσίαν μεταδιδοῦσιν πρὸς αὐτὸν ἱεραρχικῶς. Καὶ ἐὰν ὁ ἐργάτης διὰ τῆς ἐθνικοποίησεως ἀποκτήσῃ δικαίωμά τι κυριότητος εἰς τὴν ἐπιχείρησιν, ἀντιλαμβάνεται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὅτι τὸ δικαίωμά του τοῦτο εἶναι καθαρῶς θεωρητικὸν καὶ ὅτι κατ' οὐδὲν τροποποιεῖ τὸν χαρακτήρα τῆς θέσεώς του ἔναντι τῆς διοικήσεως. Μὲ ἄλλους λόγους, δὲν εἶναι περισσότερον ἐλεύθερος ἀπὸ πρότερον, διότι οὐδεὶς τρόπος ἐκπροσωπήσεως τροποποιεῖ τὰ δετμὰ ἐξαρτήσεως, ἥτις παραμένει (ὡς οἱ νομικοὶ ἀπὸ μακροῦ παρατήρησαν), τὸ κύριον κοινωνικὸν χαρακτηριστικὸν τῆς θέσεως τοῦ μισθωτοῦ ἐργάτου. Τοῦτο εἶναι τόσον ἀληθές, ὥστε σήμερον εἶναι εἰς πάντας προφανές ὅτι ἡ ὁδὸς ἣν ἐνόμισαν ἱκανῶν νά χορηγήσῃ εἰς τὸν ἐργάτην τὸ αἰσθημα τῆς ἐλευθερίας δὲν μετέβαλεν, ὡς ἠλπισαν, τὴν στάσιν του ἔναντι τῆς ἐργασίας. Ὁ καθεὶς σήμερον γνωρίζει ὅτι ἡ στάσις αὕτη εἶναι ἡ ἴδια, καὶ εἰς τὰς ἐθνικοποιημένας καὶ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις, πρᾶγμα ἕπερ ἀποδεικνύει, προδήλως, ὅτι αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις δὲν ὑπέστησαν καμμίαν μεταβολήν. Ὁ πειραματισμὸς οὗτος δὲν ὑπῆρξεν, ἀναμφιβόλως, τελείως ἄχρηστος, παρὰ τὰς δυσαρέστους συνεπειὰς τὰς ὁποίας συνεπήγαγε. Ἦτο ἀνάγκη νά λάβῃ χώραν, ἵνα ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ συναίσθημα τῆς δουλείας τοῦ ἐργάτου, δύναται νά ἔχῃ ἀπαρχὴν ἀλλαχοῦ παρὰ εἰς τὸ γεγονός τῆς ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας.

Πολλοί δὲν δύνανται νὰ συλλάβουν πῶς δύναται ὁ ἐργάτης νὰ ἐνδιαφερθῆ δι' ἐνεργείας μηχανοποιημένας εἰς μέγαν βαθμὸν καί, κατὰ μείζονα λόγον, πῶς δύναται οὗτος νὰ ἀνέρῃ δυνατότητας διανοητικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ προκατάληψις αὕτη καλλιεργείται ὑπὸ συγγραφέων, ἐνίοτε ἐξεχόντων, οἱ ὅποιοι ἐπιμβαίνουν εἰς τοιαῦτα ζητήματα χωρὶς νὰ κατέχουν προηγουμένως ἐγκύρους πληροφορίας. Οὕτω σταθεροποιεῖται ἡ γνώμη ὅτι, πολλαὶ βιομηχανικαὶ ἐργασίαι, αἱ ὅποιοι φαινομενικὰ δὲν ἀπαιτοῦν καμμίαν φανεράν πνευματικὴν προσπάθειαν ἐκ μέρους τοῦ ἐκτελεστοῦ, δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ νὰ ἔχουν δυσμενῆ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς διανοητικῆς καταστάσεώς του. Εἰς μίαν τοιαύτην θεδαίωσιν, συνήθως διατυπωμένην ὑπὸ προσωπῶπων ξένων πρὸς πᾶσαν γνῶσιν τῆς ὀργανώσεως τῆς βιομηχανίας, δυνάμεθα πρῶτον νὰ ἀντείπωμεν ὅτι, παρὰ τὴν ἐπὶ μακρὸν ἐφαρμογὴν τῶν μέσων τούτων, δὲν προσεκομίσθη εἰσέτι ἀπόδειξις τοιούτων δυσμενῶν ἀντικτύπων. Ἐν τούτοις, ἀνεπτύχθη δλόκληρος φιλολογία «ἐναντίον τῆς μηχανῆς», ἡ ὅποια παρουσιάζει ταύτην ὡς εἶδος αὐτονόμου τέρατος προικισμένου μὲ ἐπικίνδυνον βλαβερότητα. Οἱ διατυπῶντες, ὁμοίως, τὰς τοιαύτας ἐπικρίσεις, διαπράττουν ἐν σοβαρὸν λάθος. Διότι ἀποδίδουν εἰς ἄψυχα ὄργανα τὰ κακὰ τὰ ὅποια, ἐν τῇ πραγματικότητι, πηγάζουν ἐκ τῆς χρήσεως τὴν ὅποιαν τοὺς κάμουν οἱ θέτοντες ταῦτα εἰς κίνησιν. Εἶνε περιττὸν νὰ ὑπενθυμῶμεν, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, τὸν περιφημον μῦθον τοῦ Αἰσώπου ἐπὶ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κακιῶν τῆς γλώσσης. Κατ' ἀκολουθίαν, αἱ γενόμεναι ἐπιθέσεις κατὰ τῆς μηχανῆς δὲν ἐπιφέρουν ἄλλο πρακτικὸν ἀποτέλεσμα παρὰ νὰ ἀποτρέψουν τὴν προσοχὴν ἀπὸ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια ἀνακύπτουν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐργασίας, εἴτε αὕτη ἐκτελεῖται διὰ τῆς χειρὸς, εἴτε διὰ τῆς μηχανῆς. Διότι δυνάμεθα νὰ ἀποκτηνῶσωμεν τὸν ἐργάτην, ἂν ὁ κίνδυνος οὗτος εἶναι πραγματικὸς, τόσον μὲ μίαν ἐργασίαν καθαρῶς τῆς χειρὸς, ὅσον καὶ μὲ μίαν ἐργασίαν ἢ ὅποια ἀπαιτεῖ τὴν χρῆσιν μηχανῆς.

Πᾶσα βιομηχανικὴ ἐργασία εἶναι ἐργασία νοήμων

Ἐξ ἄλλου, πρέπει καλῶς νὰ διαπιστωθῆ ὅτι ὁ τυχαῖος παρατηρητὴς ὅστις ἐκφοβίζεται ἀπὸ τὰς μὴ οἰκείας εἰς αὐτὸν ἀπόψεις τῆς βιομηχανικῆς ζωῆς, ἀγνοεῖ ὅτι ἡ ζωὴ αὕτη συνεχῶς ἀλλάσσει, ὅτι ἡ ἐξέλιξις τῆς εἶναι ἀκατάπαυστος καὶ ὅτι αἱ διαδικασίαι ὑφίστανται συνεχεῖς μεταβολὰς καὶ μόνον ἐκ τοῦ λόγου τῆς ἐξελίξεως τῶν ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας ἡ βιομηχανία προσφέρεται νὰ ἱκανοποιήσῃ.

Πρέπει καλῶς νὰ τοισθῆ ὅτι δὲν ἔχομεν τὴν δυνατότητα ἐκλογῆς μεταξὺ τῆς μηχανῆς καὶ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὰ ἀπηρχαιωμένα μέσα τῆς ἐργασίας διὰ τῆς χειρὸς. Διότι τότε θὰ συνεζήτητο ἐκ νέου ἐξέλιξις χιλίων ἐτών, ἐπιβληθεῖσα ἀπὸ μακροῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τοῦ νόμου τῆς ἥσσανος προσπάθειας.

Θὰ ἦτο ὡς ἐὰν ἐτίθετο ἡ ἐρώτησις ἐὰν προτιμῶμεν μίαν ζώην ἀσκητικὴν ἢ αὐτὴν ἢ ὅποια προέρχεται ἀπὸ ὅ,τι ἀποκαλοῦμεν πολιτισμόν. Ζήτημα τὸ ὅποιον θέτομεν κατὰ μέρος, διότι δὲν μοῦ φαίνεται ὅτι ὁ κόσμος διανοεῖται, ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, νὰ ἀπορρίψῃ τὰς ἀνέσεις τοῦ πολιτισμοῦ διὰ τὴν προτιμῆσιν μίαν ἀσκητικὴν ζώην. Δὲν ὑπάρχει λ.χ. σήμερον οἰκογένεια, καὶ ἡ «πλέον λιτή», ἡ ὅποια θὰ ἐδέχτο νὰ φωτίζεσθαι μὲ τὴν λάμπαν τῶν γονέων μας καὶ ἡ ὅποια δὲν θεωρεῖ τὴν ἡλεκτρικὴν λυχνίαν εἶδος ἀπαραίτητον. Καὶ ὁμοίως, μόνον τὸ μετρίοφρον τοῦτο εἶδος προϋποθέτει τὴν ὑπαρξιν τεραστίας βιομηχανίας, ἥτις δὲν θὰ

ἡδύνατο νὰ λειτουργήσῃ ἄνευ πολυπλόκων μηχανημάτων καὶ ἱεραρχίας δικαιοδοσιῶν, περὶ τῶν ὁποίων ὁ βιοτέχνης τοῦ παρελθόντος δὲν εἶχεν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν. Καὶ τοῦτο διὰ τὸ νὰ λάβωμεν, μεταξὺ πολλῶν, ἐν κοινῆς χρήσεως ἐξάρτημα καὶ νὰ κατανοηθῇ ὅτι πρέπει νὰ κλείσωμεν τὴν θύραν πρὸς πᾶσαν ἰδέαν ἐπανόδου εἰς ἔσπερασμένους τύπους τεχνικῆς. Ἰδίᾳ δέ, διὰ τὸ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι αἱ διατυπώμεναι αἰτιῶσεις ἐναντίον τῆς νεωτέρας τεχνικῆς καὶ τῆς μηχανῆς ὁδηγοῦν μοιραῶς εἰς ἀναζητήεις τελείως ἀχρήστους καὶ στείρας, τῶν ὁποίων τὸ κύριον ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ χάνωμεν πολὺτιμον χρόνον, ἀντὶ νὰ χρησιμοποιοῦμεν τοῦτον καλύτερον, ἐξετάζοντες πῶς ὁ ἄνθρωπος θὰ ἡδύνατο νὰ φερθῇ πλέον νοημόνως ἐναντι τῶν διαδικασιῶν τῶν προσερχομένων ἐκ τῆς πείρας τῆς ἐργασίας. Διαδικασιῶν καὶ πείρας, διὰ τὰς ὁποίας δὲν τίθεται ζήτημα ἀπορρίψεως ἢ μὴ, διότι τὸ πρόβλημα δὲν συνίσταται εἰς τὸν ἐξοβελισμόν διαδικασιῶν ἢ ἐργασιῶν, ἀλλὰ εἰς τὴν μελέτην : διὰ τίνων μεθόδων θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ παρασχεθῶν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μέσα ἐπιμύθιας, ἕνα πραγματοποιήσῃ αὕτη νέας βελτιώσεις, τὰς ὁποίας πάντοτε μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ προβλέψωμεν.

Λίαν εὐτυχῶς, ἡ θύρα αὕτη πρὸς εὐρύτερους ὀρίζοντας δὲν ἐκλείσθη, ὅπερ γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὄχι μόνον δὲν ὑπάρχουν διαδικασίαι, αἱ ὁποῖαι νὰ μὴ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα νοήμονος ἐνεργείας, ἀλλὰ ἐπὶ πλέον ἐκ τοῦ ὅτι αἱ διαδικασίαι θαίνουσι συνεχῶς βελτιοῦμεναι. Ὅσοι γνωρίζουν καὶ ἔχουσιν τὴν βιομηχανικὴν ζωὴν, ἀντιλαμβάνονται ὅτι αἱ ἀπλούστεραι κατ' ἐπίφασιν ἐνεργεῖαι εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἀπότησαν τὰς μακροτέρας μελέτας. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν κανόνα, ὅστις ἀπαιτεῖ νὰ βαίνωμεν ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ πρὸς τὸ σύνθετον, ἢ ἀπλοποιήσεις μιᾶς διαδικασίας εἶναι τὸ τέρμα σειρᾶς δοκιμῶν, αἱ ὁποῖαι ἤρχιζαν παρουσιάζουσαι περιττὰς περιπλοκάς. Ὅλαι αἱ δραστηριότητες, αἱ σχετικαὶ μὲ τὴν «ἀπλούστευσιν τῆς ἐργασίας» καὶ αἱ ὁποῖαι εἰς τόσῃν ἐκτίμησιν εἶναι σήμερον, μᾶς προσκομίζουσι καθημερινὰς ἀποδείξεις. Καὶ τὰ νέα αὐτὰ εἶδη τεχνικῆς μᾶς ἐπιτρέπουσι νὰ θεβαιώσωμεν ὅτι, εἰς τὸ μέλλον, ἡ «ἐννοῦς ἐργασία» δὲν εἶναι πεδῖον δράσεως ἀπηγορευμένον εἰς τὸν ἐργάτην. Χωρὶς νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς ἄλλας ἀποδείξεις, ἀρκεῖ νὰ ἀναπολήσωμεν τὰς ἐνεργείας τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας, τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ διαδώσῃ τὰς μεθόδους ἐκπαιδεύσεως ἐντὸς τῆς βιομηχανίας (T.W.I.). Ἐξ αὐτῶν θὰ ἐβλεπέ τις τίνι τρόπῳ, ἀκόμη καὶ διὰ τὰς πλέον ἀπλουστευμένας πράξεις, προσπαθεῖν νὰ διεγείρουν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν κατανόησιν τοῦ ἐργάτου.

Τὰ ἀνωτέρω μᾶς ὁδηγοῦν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι πᾶσα ἐργασία δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ νοημόνως. Τὸ ἀληθές ἐρώτημα, ὅπερ τίθεται ἐν προκειμένῳ, δὲν εἶναι ἂν πρέπει νὰ ἐγείρονται ἐμπόδια, ὡς συνήθως δυστυχῶς συμβαίνει ἐναντίον τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης διαδικασίας, ὡς λ.χ. προκειμένου διὰ τὴν περιφνημον ἐργασίαν καθ' ἄλλους, ἀλλὰ πῶς νὰ πληροφωρηθῶμεν ἐὰν τὴν διανοητικὴν προσπάθειαν, ἢ ὁποῖα ἀπαιτεῖται διὰ τὴν πραγματοποίησιν καὶ τὴν συνεχῆ βελτίωσιν θὰ τὴν ἐπιυλάξωμεν μόνον διὰ τὸ διευθυντικὸν προσωπικὸν ἢ θὰ τὴν προσφέρωμεν εἰς τὴν συνηγορίαν τῶν ἐκτελεστῶν.

Ἡ ἐπιστημονικὴ ὀργάνωσις τῆς ἐργασίας χωρὶς τὸν ἄνθρωπον

Καὶ μόνον τὸ γεγονός ὅτι ἡ δυνατότης αὕτη ὑφίσταται εἶναι φύσεως τοιαύτης ὥστε νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν ἐπανεισαγωγὴν, εἰς οἰανδήποτε ἀπασχόλησιν, τοῦ

ένδιαφέροντος, ὅπερ εἶναι ἡ κυρία βάσις τῆς χαρᾶς ἐν τῇ ἐργασίᾳ. Ἡ μονοτονία, ὅπως ὄλα τὰ ἄτοπα τὰ ὁποῖα καταμαρτυροῦν ἐπ' εὐκαιρίᾳ κριτικῆς τὴν μηχανοποιουμένην ἐργασίαν, δὲν προέρχεται πράγματι ἐκ τῆς τεχνικῆς, ὅπως πιστεύεται βάσει τῶν ὁρατῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα καὶ μόνα εἶναι ἀντιληπτά ἀπὸ τὸν ἀμύητον, ἀλλὰ κυρίως ἐκ τῶν συνθηκῶν παθητικότητος, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐπιτελεῖται ἡ ἐκτέλεσις εἰς τὴν σύγχρονον ὀργάνωσιν τῆς ἐργασίας.

Πρέπει ὅντως νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ συνεχῆς πρόοδος τῶν διαφόρων βιομηχανοποιήτων προϊόντων, ἣν ἀπαιτεῖ ὁ τρόπος τῆς συγχρόνου ζωῆς μας, ἔθεσεν ἐπὶ τάπητος, ἀπὸ μακροῦ χρόνου, προβλήματα ὀργανώσεως. Ἡ ὀργάνωσις ὁμῶς, τὴν ὁποίαν τὸ σύγχρονον πνεῦμα παρεχώρησεν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν κατὰ μεγάλον βαθμὸν, ἀπέκλεισε τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἐμποδίζει εἰσεῖτι νὰ ἐνωθῆ ψυχικῶς μετὰ τὰ ἐργαλεῖα του, καθ' ὅν τρόπον ὁ μουσικὸς ἐνοῦται μετὰ τὸ ὄργανόν του.

Χωρὶς νὰ διατεινόμεθα ὅτι ἀναλαμβάνομεν ἐνταῦθα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἱστορίας τῆς σημαντικῆς ταύτης ἀπόψεως τῆς συγχρόνου βιομηχανικῆς ζωῆς, πρέπει νὰ ἀναπολήσωμεν τὴν μνήμην τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις περισσότερον παντὸς ἄλλου συνετέλεσεν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἐν τῇ ὀργανώσει τῆς ἐργασίας τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου καὶ πνεύματος : τοῦ Frederic W. Taylor. Εἰς πολυάριθμα σημαντικὰ ἐργοστάσια, ὅπου αἱ ἀνάγκαι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ ἡ μέριμνα τῆς μεγίστης ἀποδόσεως μᾶς ἤγαγον νὰ συγκεντρώσωμεν τὴν προσοχὴν μας εἰς τὴν ἐργασίαν τὴν συντελουμένην ἐντὸς λεπτῶν τῆς ὥρας, ἐνίοτε καὶ δευτερολέπτων, ἢ ἀναζητήσις τῶν οἰκονομικῶν χρόνου συνιστᾶ κεφαλαιῶδες πρόβλημα. Ἐξ οὗ αἱ ποικίλαι νέαι δραστηριότητες, αἱ ἐγκαινισθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Taylor καὶ αἱ ὁποῖαι συνίστανται εἰς τὴν μετὰ τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς φροντίδος μελέτην τοῦ καλυτέρου τρόπου ἐκτελέσεώς των.

Ἐνταῦθα σημειοῦται μία διαδοχὴ σημαντικῶν προόδων, πραγματοποιηθεισῶν ἰδίᾳ κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν καὶ διὰ τῶν ὁποίων προσπαθοῦμεν νὰ προβλέψωμεν τὸ πᾶν λεπτομερῶς, οὕτως ὥστε αἱ διάφοροι ἐνέργειαι νὰ ἐπιτελῶνται μετὰ τῆς μεγαλυτέρας ταχύτητος καὶ τῆς μεγίστης ἀποδοτικότητος. Νὰ προβλέψωμεν τὸ πᾶν, ἦτοι νὰ μὴ ἀφήνωμεν οὐδὲν εἰς τὴν τύχην. Νὰ παρασκευάζωμεν τὸ πᾶν ἐκ τῶν προτέρων ὥστε νὰ ἐκτελῆ ὁ ἐργάτης τὸ ἔργον του μετὰ τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν εὐκολίαν.

Ὅσοι εἶναι οἰκτεροὶ μετὰ τὸ ἔργον τοῦ Taylor θὰ ἐνθυμηθοῦν τὰς περιφρήμους ἀρχάς του περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ὀργανώσεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοῦς προϊσταμένους τῆς ἐργασίας νὰ συλλέγουν τὸν ὄγκον τῶν ἐκ τῆς παραδόσεως γνώσεων, τὰς ὁποίας οἱ ἐργάται τοῦ παρελθόντος συσσωρεύσαν κατὰ τὴν διάρκειαν αἰῶνων, ἵνα τὰς μετατρέψουν εἰς νόμους, καὶ ἀκόμη, εἰς μαθηματικούς τύπους.

Ἐπίσης δύναται τις νὰ ἐνθυμηθῆ ὅτι ὁ H. Fayol συνώψισε τὴν ἐπιστημονικὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐργασίας εἰς τὰ ὀνομαστὰ ἀπαρέμματα : «προβλέπειν, ὀργανῶναι, διευθύνειν, συντονίζειν, ἐλέγχειν». Καὶ σήμερον ἀκόμη, πάντοτε θεωρεῖται ὅτι ἡ ἐπιστημονικὴ ὀργάνωσις περιέχεται εἰς τὰς πέντε αὐτὰς λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἐκφράζουσιν τελείως τὰς διαφόρους ἀπόψεις τὰς ὁποίας πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ διεύθυνσις τῆς ἐργασίας, ἀναχωροῦσα ἐκ κεντρικῆς ἐξουσίας, ἐξ ἧς ἀπορρέουσιν αἱ διάφοροι αὐταὶ μορφαὶ δράσεως. Οὕτω ἡ ὀργάνωσις παρίσταται ὡς εἰς μηχανισμόν, τὸν

ὅποιον ἀρκεῖ νὰ ρυθμίσωμεν μετ' ἀκριβείας κατὰ τὰς πέντε κατηγορίας πράξεων, διὰ τῶν ὁποίων καθορίζεται πᾶσα ἐργασία. Ἀπὸ τῆς γωνίας ταύτης, κάθε ἐνέργεια ἐπισκοπεῖται ἀπὸ ἓνα μηχανικόν, διὰ τὸν ὅποιον ἡ λέξις ἐργασία ἔχει τὴν καθιερωμένην ἔννοιαν παραγωγῆς ἐξασφαλιζομένης διὰ μηχανικῶν μέσων ἐπεκτεινομένων μέχρι τοῦ ἀνθρώπου, θεωρουμένου ἀνυπάρκτου ὡς ἀνθρωπίνου ὄντος καὶ περιοριζομένου εἰς τὸν ρόλον ἀπλοῦ ἐργαλείου. Τοιοῦτοτρόπως, τὰ πέντε ταῦτα ρήματα δυνατὸν νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἡ τελευταία καὶ ὑψίστη λέξις τῆς ἐπιστημονικῆς σκέψεως, τὴν ὁποίαν ἀποκαλοῦν σύγχρονον, ἂν καὶ συνδέεται μὲ ἀξιώσεις διατυπωθείσας ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπέδωξε τὴν ἀναζητήσιν τῶν νόμων τῆς φύσεως, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐκυριάρχει τῶν φαινομένων. Δὲν ἐθεώρησε ὁμοῦς ἐν τῇ φύσει παρὰ μόνον τὰς φυσικὰς ἀπόψεις. Φυσικοὺς νόμους ἀνεκάλυψεν. Καὶ εἰς τὸ τέρμα πέντε αἰώνων, ἐνεφανίσθη ὁ Fayol, ὅστις καθώρισε θάσει μόνων τῶν φυσικῶν νόμων τὰς ἀπόψεις ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ διευθύνῃ τὴν ἐργασίαν. Ἐκ τῶν ἰδεῶν τούτων ἐξεπήγασαν τὰ διάφορα «Γραφεῖα Μελετῶν καὶ Μεθόδων», τὰ ὁποῖα τελικῶς κατέληξαν νὰ ἀξιοῦν ἀπὸ τὸν ἐργάτην νὰ ὑπακούῃ παθητικῶς εἰς τὰς δομένας ὁδηγίας, ἀποκλείοντα πᾶσαν πρωτοβουλίαν, θεωρουμένην ἐξ ὑπαρχῆς ὡς δυναμένην νὰ διαταράξῃ μίαν προκαθορισθεῖσαν καὶ μὴ δυναμένην νὰ θιγῇ τάξιν.

Ἀπλῶς, ἐλησμόνησαν ὅτι ἡ ἐργασία δὲν εἶναι μία μαθηματικὴ ἀφηρημένη ἔννοια καὶ ὅτι αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἀνευ τῆς παρεμβάσεως τοῦ ἀνθρώπου· εἶναι στοιχεῖον διαφόρου φύσεως, ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἐκφρασθοῦν εἰς ἀριθμούς. Οὕτω κατελήξαμεν εἰς μίαν ἀντίφασιν μεταξὺ τῆς προκαθωρισμένης τάξεως καὶ τῆς πρωτοβουλίας τὴν ὁποίαν ἐξακολουθοῦμεν ἐνίοτε νὰ ζητοῦμεν ἀπὸ τὸν ἐργάτην, ὅταν διεπιστώσωμεν ὅτι παρ' ὅλα ταῦτα ἡ ἀπόλυτος παθητικότης τοῦ ἐργάτου εἶναι ἐμπόδιον εἰς τὴν καλυτέραν ἀπόδοσιν. Ἀντίφασιν, ἡ ὁποία ἀποδεικνύει ὅτι, ἐν τῷ μέσῳ καὶ τῆς καλυτέρας ὀργανώσεως ὑποψιάζομεθα ὅτι παρουσιάζουν ἐνδιαφέρον, διὰ τὸ καλὸν τῆς ἀποδόσεως, αἱ ἀπρόβλεπτοι πρωτοβουλίαι ἐκ μέρους τοῦ ἐργάτου. Ἀντίφασιν, ἡ ὁποία ἐπίσης ἀποδεικνύει ὅτι, προκειμένου περὶ ὀργανώσεως, ἀπομένουν ἀκόμη πρόοδοι δυναταί, διὰ τῆς πλέον ὀρθολογικῆς χρησιμοποίησεως τῆς φαιῆς οὐσίας ὄλων τῶν συμμετεχόντων εἰς τὴν ἐργασίαν. Διότι δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὅτι καὶ μόνον τὸ γεγονός ὅτι ἐπεφυλάξαμεν μόνον εἰς ἓν ποσοστὸν τοῦ ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ τὴν διανοητικὴν πλευρὰν τῆς ἐργασίας καὶ ἀπεκλείσαμεν ἐκ ταύτης τὸ μεγαλύτερον μέρος, συνιστᾷ μίαν κακὴν κατανομὴν τῆς διανοητικῆς ταύτης προσπάθειας, ἡ ὁποία τελικῶς ζημιώνει τὴν παραγωγικότητα. Εἶναι ὡς νὰ κατέχωμεν πόρους, τοὺς ὁποίους ἀμελοῦμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν. Ἐπανευρίσκομεν ἔθεν καὶ ἐδῶ μίαν ἐπιθεδαίωσιν τῆς συγκρούσεως, τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν μεταξὺ τῆς ἔννοιαι τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ ἐπιστημονικὴ ὀργάνωσις τῆς ἐργασίας, μὲ συνεργάτην τὸν ἄνθρωπον

Εὐτυχῶς, ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν εἶναι ἄλυτος. Ἀρκεῖ νὰ ἐξετάσωμεν μετὰ προσοχῆς τὸ τεθὲν πρόβλημα, ἵνα πραγματοποιήσωμεν μίαν σύνθεσιν διὰ τῆς ὁποίας ἡ ἔφεσις πρὸς τὴν ἐλευθερίαν θὰ ἐνωματωθῇ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως. Ἡ ὁλοκληρώσις αὕτη δὲν εἶναι ὑπεράνω τῶν μέσων ἄτινα διαθέτομεν.

Δύναται νὰ ἀνεύρη τὰς τεχνικὰς θάσεις τῆς καὶ δὲν προϋποθέτει οὐδεμίαν ἀντίφασιν — τὸ ἐναντίον μάλιστα συμβαίνει — μὲ τὰς μεθόδους ὀργανώσεως τὰς ὁποίας ἡ σύγχρονος βιομηχανία παρεδέχθη ἀπὸ πεντηκονταετίας.

Ἡ ὀργάνωσις, ὅμως, ἔχει τὸ ἴδιόν τῆς πεδίων δρώσεως, ὅπερ περιορίζεται, οὕτως εἴπειν, ἐντὸς τοῦ πεδίου τῶν προβλεπομένων ἐνεργειῶν. Πέραν τούτου ἀρχίζει ὁ ρόλος τοῦ ἀνθρώπου, μόνου ἰκανοῦ, μὲ τὰς ιδιότητας τῆς προσαρμογῆς, νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ἀπρόβλεπτον, τὰ ἀναπόφευκτα τυχαῖα γεγονότα τὰ ὁποία παρεισφύρουν συνεχῶς, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς καλύτερον ὀργανωμένας ἐπιχειρήσεις. Δὲν γνωρίζομεν ἄλλως τε ὅτι καὶ ἡ καλυτέρα ὀργάνωσις εἶναι δεκτικὴ βελτιώσεως; Καὶ ὅτι αἱ πλέον προηγημένοι ἐπιχειρήσεις συνεχῶς ἀναζητοῦν τὰ μέσα περαιτέρω πρόδου;

Ἡ ὀργάνωσις, ὡς πᾶς κανὼν, στηρίζεται κυρίως ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως καὶ ἀναλύσεως τῶν γεγονότων, ἤτοι ἐπὶ γεγονότων καὶ περιστάσεων, ἅτινα ἤδη παρουσιάσθησαν. Ἀναμφιβόλως, προσπαθεῖ νὰ προβλέψῃ, κατὰ τὴν φαγιόλειον ἐννοίαν ἀλλὰ καὶ μιὰ ὄξεϊα προσοχὴ δυσκόλως θὰ διακρίνῃ τὴν περίπτωσιν τοῦ τυχαίου, τὸ ὅποion οὐδέποτε μέχρι τοῦδε παρουσιάσθη καὶ ὅπερ εἶναι τὸ ἴδιον χαρακτηριστικὸν τῶν ζώντων ὀργανισμῶν καὶ τὸ ὅποion διαφεύγει πάντα συμπερασματικὸν συλλογισμόν. Ἡ ὀργάνωσις δύναται τὸ πᾶν νὰ εἰκάσῃ, ἀλλὰ τῆς εἶναι δύσκολον νὰ καθορίσῃ προκαταβολικῶς διὰ ποίας αὐθορμήτου ἀναποκρίσεως, συχναῖς ἀναγκείας, πρέπει νὰ προσαρμοσθῇ εἰς ἕν ἀπρυσδόκητον γεγονός.

Ἴδου διατὶ ἡ ὀργάνωσις θὰ παραμένῃ ἀτελής, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξασφαλίζει τὸ κέρδος τῆς ἀμέσου ἐπεμβάσεως τοῦ προσώπου τὸ ὅποion εὐρίσκειται εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὴν ἐργασίαν ἢ τὴν περίπτωσιν, ἐπιτρέπουσαν εἰς αὐτὸν νὰ ἀντιδράσῃ ἐλευθέρως ἐν ὄψει ἀπροβλέπτου δυσχερείας. Ἀποκλείοντες τὸν ἐργάτην ἐκ τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἔργου ὅπερ ἐκτελεῖ, φράσσομεν τὸν δρόμον πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὅποion ἠδύνατο οὗτος νὰ ἐπιδείξῃ. Ἐπομένως οὔτε ἡ τεχνικὴ, οὔτε ἡ φύσις τῆς ἐργασίας, οὔτε τὰ μέσα, οὔτε αἱ μηχαναὶ πταίου, ὅπως τὸ πιστεύουν πρόσωπα κακῶς πληροφορημένα, ἀλλὰ ἡ μέθοδος ὀργανώσεως καθ' ἣν τὰ μέσα ἢ αἱ μηχαναὶ χρησιμοποιοῦνται.

Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τούτου, τοῦ ἀληθινοῦ ἀνθρωπίνου προβλήματος, συνίσταται εἰς τὸ νὰ θέσωμεν τέρμα εἰς τὸ ἀπόλυτον μονοπώλιον, ὅπερ ἡ σύγχρονος βιομηχανία παρεχώρησε εἰς τὸ διευθυντικὸν προσωπικόν, ἐν σχέσει μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐργασίας, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ οὐδὲν τμήμα τούτου εἰς τὸ λεγόμενον ἐκτελεστικὸν προσωπικόν — ἐνέργεια ἣτις ὑπονοεῖ ὅτι ἐπιθυμοῦμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὸν ἐργάτην ὡς ἄψυχον ἐργαλεῖον. Τὸ μονοπώλιον τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ κύριον ἑσωτερικὸν ἐλάττωμα τῆς συγχρόνου βιομηχανίας. Τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἐπιφυλάξωμεν τὴν διανοητικὴν δραστηριότητα, ἢ ὅποια ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὁποιοῦδήποτε ἔργου, μόνον εἰς μικρὸν ποσοστὸν τῶν μελῶν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐνῶ ἀφήνομεν εἰς ἀπραξίαν τὴν σκέψιν τοῦ ὑπολοίπου προσωπικοῦ.

Δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ συναγάγωμεν ὅτι, καὶ μόνον τὸ γεγονός ὅτι ἀφήνομεν ἀχρησιμοποίητους τὰς πνευματικὰς διαθεσιμότητας τῶν ἐργατῶν συνιστᾷ ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀρίστης ἀποδοτικότητος. Εἰς τὴν δυνατότητα μιᾶς τοιαύτης συνεργασίας ἐκ μέρους τῶν ἐργατῶν προβάλλεται μία κοινὴ ἀντίρρησης, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀντικρούσωμεν. Αὕτη συνίσταται εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι αἱ ἀναγ-

καίται ικανότητες λείπουν γενικώς, ἂν ὄχι καὶ ὀλοκληρωτικῶς, ἀπὸ τοὺς ἐργάτας, ὥστε μία τοιαύτη συνεργασία νὰ μὴ εἶναι κατορθωτή.

Θὰ ἦτο θεαίως ὑπερβολικὸν ἐὰν ὑπεστηρίζομεν ὅτι ὅλοι οἱ ἐργάται, ἄνευ διακρίσεως, δύνανται νὰ ἔχουν γονίμους ἰδέας διὰ συνεργασίαν. Δυνάμεθα ἀκόμη καὶ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι περιορισμένος. Ἐν προκειμένῳ οἱ ἐκλεκτοὶ θὰ εἶναι ὀλίγοι· ἀρκεῖ ὁμως νὰ πιστοποιήσωμεν τὴν ὑπαρξίν ἐκείνων οἵτινες εἶναι ἄνω τοῦ μέσου ἔρου καὶ νὰ ἐρωτήσωμεν ἐὰν θέλωμεν, ναὶ ἢ οὐ, νὰ τοὺς κάμωμεν συνεργάτας, χρησιμοποιοῦντες τὴν ἐπιρροὴν τὴν ὁποῖαν ἔχουν ἐπὶ τοὺς περιβάλλοντός των, ἐπὶ τῆς ομάδος, ἣτις εἶναι ἡ θάσις τῆς ἐργασίας. Ἡ κοινωνικὴ ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι, γενικῶς, αὐταὶ αἱ ἀχρησιμοποίητοι νοημοσύνας εἶνε ἐκείναι, αἱ ὁποῖαι συνήθως προκαλοῦν τὰ συμβάντα ἅτινα θέλομεν νὰ ἀποτρέψωμεν.

Ἡ βιομηχανικὴ ἐπιχείρησις εἶναι μία ἱεραρχία ομάδων

Ἐὰν θεωρήσωμεν προσεκτικῶς τὸν χαρακτῆρα τῶν ἐρευνῶν καὶ πειραματισμῶν, οἵτινες μέχρι τοῦδε ἀχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τῆς ὀλοκληρώσεως τοῦ ἐργάτου εἰς τὴν ἐπιχείρησιν εἰς τὴν ἐργάζεσθαι, δυνάμεθα νὰ διαπιστώσωμεν τὸ ἐξῆς κύριον συμπέρασμα τὸ ὁποῖον προβάλλουν ὅλα τὰ εὐνοηθέντα συστήματα ἀντιπροσωπεύσεως : «Ὅτι ὁ ἐργάτης ἐλαμβάνετο ὑπόψιν ὡς ἄτομον, ὡς στοιχεῖον ἀπομεμακρυσμένον ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησιν». Ὅπερ, ἄλλως τε εἶναι συνέπεια τῆς ἰδεολογίας ἣ ὁποία ἐπεκράτησε καὶ εἰς τοὺς πολιτικοὺς ὀργανισμοὺς. Ἐνῶ ἐν τῇ πραγματικότητι, ἐξαιρέσει ὀλίγων σπανίων τεχνιτῶν, λ. χ. καλλιτέχνου ὅστις ἐργάζεται μόνος, ὅλαι αἱ μορφαὶ τῆς ἐργασίας φαίνονται συνδεόμεναι μὲ τὴν ἰδέαν τῆς ομάδος, τὸ ἐργαστήριον τοῦ ἐκ παραδόσεως τεχνίτου, τὸν ὁποῖον τόσον ἐξυμνεῖ ἡ φιλολογία, ἀπαρτίζεται ἀπὸ μίαν ομάδα : μαστόροι, σύντροφοι, μαθητευόμενοι.

Ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι σοβαρὰ διότι, ὡς θὰ ἴδωμεν, πρόκειται νὰ μᾶς δώσῃ τὴν κλεῖδα μιᾶς ἀπλῆς λύσεως, πρὸς τὴν ὁποῖαν, μίαν ἡμέραν, ὀφείλει νὰ στραφῇ ἡ βιομηχανικὴ ὀργάνωσις. Ὅντως, τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα ἐργασίας, κυριαρχοῦνται ὑπὸ τῆς ἰδέας τῶν ομάδων, τοῦτο δὲ δύναται νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι, τὰ κοινωνιολογικὰ κυρίως προβλήματα, πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰ οικονομικά, ἔχουν τὸ προβάδισμα. Καὶ τοῦτο, ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποῖαν δίδουν αἱ ἐργατικαὶ διεκδικήσεις, καὶ ἴσως ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ προσέχη ὁ ἀναμορφωτῆς μόνον τὰς ὀλικὰς πλευρὰς τῆς ζωῆς.

Εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην δυνάμεθα ἀμέσως νὰ προσθέσωμεν καὶ ἑτέραν, ἐξ ἴσου οὐσιώδη, ἣτοι ὅτι τὸ μέγεθος τῆς ομάδος μεγάλως ἐπηρεάζει τὴν ἀρμονίαν τῶν ἐσωτερικῶν σχέσεων τῶν ἐργαζομένων. Ἡ παρατήρησις αὕτη ὑπονοεῖται, ὅταν παραδεχόμεθα ὅτι ὁ ἀρχηγὸς μιᾶς μεγάλης συγχρόνου ἐπιχειρήσεως δὲν δύναται νὰ ἔχη μὲ τὸ προσωπικόν του ἀμέσους σχέσεις, ὅπως εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ παρέλ-
θόντος, εἰς δ ἐπεκράτει μία σχετικὴ ἀρμονία. Τὸ ζήτημα τοῦτο τῶν διαστάσεων μᾶς ἐπιτρέπει νὰ πιστοποιήσωμεν ὅτι ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων αὐξάνει εἰς μᾶς ἐπιτρέπει νὰ πιστοποιήσωμεν ὅτι ὅσον αἱ ἀμεσοὶ σχέσεις μὲ τὴν διοίκησιν καθίσταται δυσχερέ-
στεραι. Πρόκειται ὅθεν περὶ ζητήματος τὸ ὁποῖον ἀνάγεται εἰς τὸ ποσὸν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἀξίαν τῶν ἀτόμων.

Ὅτω, ὅταν πιστοποιοῦμεν ὅτι μία σχετικὴ εἰρήνην ἐβασίλευεν εἰς τὸ ἐρ-

γαστήριον τοῦ παλαιοῦ τεχνίτου, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι οἱ ἄνθρωποι τοῦ καιροῦ ἐκείνου κατεῖχον ἰδιαιτέρας ἀρετάς, ὅτι ἦσαν καλύτεροι, ἀλλὰ ἀποκλειστικῶς ὅτι αἱ μικραὶ διαστάσεις τῆς ομάδος εἰς τὴν ὁποίαν μετεῖχον καθίστα τὰς σχέσεις πλέον εὐκόλους καὶ πλέον εὐκρινεῖς. Ὡσαύτως ἡ παρατήρησις αὐτὴ δέον νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὸ νὰ θέσωμεν ἕν ἄπλοῦν ἐρώτημα : Κατὰ ποῖον μέτρον θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἐπανασυστήσωμεν τὰς ομάδας ταύτας, συγκεκροτημένας κατὰ τὰς δυνατότητας τοῦ ἀνθρώπου, ἐντὸς τῶν κόλπων συγχρόνου βιομηχανίας ;

Ἐπὶ τούτοις πρέπει νὰ τονίσωμεν ὅτι τοιοῦτον ἐρώτημα φαίνεται γελοῖον εἰς πάντα τεχνικόν, ὅστις γνωρίζει πῶς συνιστάται μία ἐπιχειρήσις καὶ ἀπὸ ποῖα στοιχεῖα ἀποτελεῖται. Φαινομενικῶς αὕτη ἀπαρτίζεται ἀπὸ άτομα. Ὅντως, ἡ διάρθρωσις εἶναι ἱεραρχική, ἀλλὰ ἡ ἱεραρχία αὕτη δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὰ πρόσωπα τοῦ κατέχου τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τῆς διοικήσεως. Διότι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν εἶναι μόνοι : εἶναι ἀρχηγοὶ ομάδος. Ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι, κατ' οὐσίαν, ἡ ἐπιχειρήσις ἀποτελεῖται ἀπὸ ἱεραρχίαν ομάδων συντονιζομένων καὶ ἀρθρωμένων μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν τεχνικῆς. Ταῦτα εἶναι τὰ διάφορα τμήματα, τὰ ὁποῖα ἀνευρίσκομεν εἰς παλαιὰν ἐπιχείρησιν ὑπερβαίνουσαν τὰς διαστάσεις τοῦ ἔργου-ημερίου τοῦ τεχνίτου. Τμήματα, τὰ ὁποῖα δὲν πρόκειται νὰ ὑποκαταστήσωμεν μὲ ομάδας ἀθαιρέτως δημιουργημένας, διὰ λόγους ξένους πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς τεχνικῆς.

Ἐντὸς τῆς πραγματικότητος ταύτης, τοῦ ἀρχικοῦ κυττάρου τῆς ἐπιχειρήσεως, πρόκειται νὰ ἐξουδετερώσωμεν τὴν σύγκρουσιν μεταξὺ τῆς ἀνάγκης τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐφέσεως πρὸς ἐλευθερίαν ἢ, ἐν ἄλλοις λόγοις, νὰ ἐπιτύχωμεν νὰ συμπέσῃ ἡ ἐνάσκησις τῆς ἐλευθερίας πρὸς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς τάξεως.

Πράγματι, ἐὰν ἡ σύστασις μιᾶς κοινότητος ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ἀτόμων, ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται μία ἐπιχειρήσις, δὲν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ ἀλλαχού, παρὰ εἰς τὴν σύγχυσιν; ἐξ ἀντιθέτου, τὸ προσωπικὸν τὸ ὁποῖον εἶναι συνηθροισμένον κατὰ τμήματα, εἶναι τελείως ὁμογενές, καὶ τὰ μέλη του δύνανται νὰ ἔχουν μίαν σαφέστεραν ἀντίληψιν τῶν κοινῶν συμφερόντων τῶν. Εἰς τὸ τμήμα, ἢ εἰς τὴν ομάδα, δέον νὰ πραγματοποιήσωμεν τὴν σύνθεσιν μεταξὺ ἀντιθέτων, πρὸς τὸ παρόν, δυνάμεων, δανειζόμενοι κατευθύνσεις ἀπὸ τὴν συνεταιριστικὴν ἰδέαν. Διότι, μεταμορφῶντες τὸν τρόπον διοικήσεως ἐκάστον κυττάρου, θὰ δυνηθῶμεν νὰ τροποποιήσωμεν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ἐσωτερικὴν διάρθρωσιν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ θὰ ἐπιτύχωμεν πλήρως τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποῖους ἐνόμισαν ὅτι θὰ ἐπραγματοποιοῦν διὰ τῶν συστημάτων ἀντιπροσωπεύσεως ἐπὶ δημοκρατικῆς βάσεως καὶ τῶν ὁποίων ἐπιστοποιήσαμεν τὴν ἀποτυχίαν.

Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν διοίκησιν καθισταμένη ἁπλῆ καὶ σαφής

Ὅντως ἀνεκαλύψαμεν ὅτι πᾶσα ἐπιχειρήσις, συνισταμένη βάσει μιᾶς ἱεραρχίας τῶν ομάδων, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἕν συνομοσπονδιακὸν κατασκευάσμα εἰς τὸ ὁποῖον αἱ μονάδες, οὕτω συναθροιζόμεναι, ἀντιπροσωπεύονται ὑπὸ τῶν τεχνικῶν τμημάτων. Δύναται ὅθεν νὰ λεχθῇ ὅτι, ἐν τῇ πραγματικότητι, ἐκάστη ἐπιχειρήσις εἶναι εἶδος συνομοσπονδίας τεχνικῶν τμημάτων. Ἡ παρατήρησις αὕτη μᾶς χρησιμεύει τὴν κλεῖδα λύσεως τοῦ προβλήματος τῆς δημοκρατικῆς ὀργανώσεως, τὸ ὁποῖον ἐθέσαμεν πρὸ ἡμῶν, διότι θὰ ἀρκέτῃ νὰ χορηγήσωμεν εἰς τὰ τεχνικά

ταῦτα τμήματα μίαν διαχειριστικὴν αὐτονομίαν, ἵνα ταυτοχρόνως ταῦτα λάβουν τὴν μορφήν οικονομικῶς ἀνεξαρτήτων τμημάτων.

Ἐνταῦθα δεόν νὰ προειδοποιήσωμεν τὸν ἀναγνώστην ὅτι αἱ ἀπόψεις αὗται δὲν εἶναι λογικὰ κατασκευάσματα ἢ χίμαιραι, πλάσματα τῆς φαντασίας, ἀλλ' ὅτι ἀντιστοιχοῦν εἰς μίαν ἐξέλιξιν τῶν μεθόδων τῆς βιομηχανικῆς διοικήσεως, εὐρισκομένην εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐφαρμογῆς, διὰ λόγους καθαρῶς πρακτικούς κατ' οὐδὲν συνδεομένους μὲ κοινωνικὰς προαπασχολήσεις. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη εἶναι λίαν ἐνδιαφέρον νὰ παρακολουθηθῆ, διότι βασίζεται ἐπὶ λόγων συγγενῶν πρὸς ἐκείνους διὰ τῶν ὁποίων ἐπικρίνεται ἡ δυνατότης δημοκρατικῆς διοικήσεως βάσει ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἀτόμων. Μιὰ κεντρικὴ διοίκησις ἐλέγχεται διὰ λογιστικῆς ἐξ ἴσου κεντρικῆς.

Ἡδὴ αἱ πρόοδοι τῆς ὀργανώσεως τῶν ἐπιχειρήσεων κατέστησαν ἐπὶ πλέον καὶ πλέον πρόδηλον ὅτι λίαν δυσχερῶς διακρίνονται κατὰ τὴν μελέτην τῆς συγκεντρωτικῆς λογιστικῆς ὠρισμένα λίαν σημαντικὰ στοιχεῖα τοῦ βιομηχανικοῦ τιμήματος. Τὸ πραγματικὸν κόστος παραγωγῆς ἐνὸς καθωρισμένου μέρους εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ καθορισθῆ ἐπακριβῶς, ἐξ οὗ ἀσάφεια ἕνεκεν τῶν ὁποίων μᾶς διαφεύγουν πολλαὶ πηγαὶ κέρδους, λόγῳ δυσκολίας ἐλέγχου ὠρισμένων δαπανῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν θεραπείας τοῦ ἀτόπου τούτου καὶ ἐπιχύσεως περισσοτέρου φωτός εἰς ὠρισμένα σκοτεινὰ σημεῖα τῆς διαχειρίσεως, βαδίζομεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς ἀποκεντρωτικὰς λογιστικὰς μεθόδους. Αὗται, ἐπιτρέπουσαι νὰ κατανεύμεν βαθμηδὸν κατὰ τμήμα τὸ μέρος τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ ὅπερ ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του δραστηριότητα, θὰ καταλήξουν εἰς τὸ νὰ προσθέσωμεν, εἰς τὴν τεχνικὴν ἀτομικότητα, μίαν οικονομικὴν ἀτομικότητα. Θὰ καταλήξωμεν οὕτω εἰς τὴν οικονομικὴν αὐτονομίαν τῶν τεχνικῶν τμημάτων. Ἀντιλαμβάνεται πᾶς τις τὴν ἀξίαν μιᾶς τοιαύτης ἐξελέξεως, ἡ ὁποία θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ θέσωμεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ προσωπικοῦ ἐκάστου τμήματος προβλήματα διαχειρίσεως πολὺ ὀλιγώτερον περιπλοκα ἀπὸ τὰ προβλήματα μιᾶς συγκεντρωτικῆς διοικήσεως. Ἐὰν ἐνθυμούμεθα ὅτι ἡ πλειονότης τῶν ἀτόμων εἶναι κοντόφθαλμος, θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι χάρις εἰς τὴν ἀποσυγκέντρωσιν ταύτην θὰ δυναθῶμεν νὰ ἐπαναφέρωμεν τὰ προβλήματα διοικήσεως ἐντός, οὕτως εἶπειν, τοῦ ὀπτικοῦ πεδίου τοῦ μέσου ὄρου τῶν ἀτόμων.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη ἤδη νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὴν ἔκτασιν τῶν κοινωνικῶν συνεπειῶν τῶν διανοιγομένων δυνατοτήτων. Ἐὰν ἀναμνησθῶμεν τῶν δυσκολιῶν τῶν ὁποίας ἐσημειώσαμεν καὶ αἱ ὁποῖαι ἀντιτίθενται εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς συνειρητικῆς ἰδέας εἰς τὰς κάποιαι σοβαρότητος βιομηχανίας, ἀντιλαμβάνομεθα ὅτι αἱ δυσκολίαι αὗται σοβαρῶς μειοῦνται ὅταν ὑποκαθιστῶμεν τὴν διοίκησιν ἐνὸς τμήματος εἰς τὴν γενικὴν διοίκησιν. Καὶ πρὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπεθύμουν νὰ παραιτηθοῦν τῆς δυνατότητος μιᾶς ἐπεμβάσεως εἰς τὴν γενικὴν διοίκησιν, εἶναι εὐκόλον νὰ ἀπαντήσωμεν ὅτι εἰς τὸ μέλλον αὕτη περισσότερον ἀποτελεσματικῶς θὰ ἐξασφαλισθῆ δι' ἀντιπροσωπεύσεως τῶν τμημάτων ἀντὶ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἀτόμων.

Ἡδὴ δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν μέχρι ποίου σημείου ἡ διοίκησις τῶν ἐπιχειρήσεων βάσει δμᾶδων αὐτονόμων παραμερίζει τὰ ζητήματα τῶν μισθῶν. Ὅσοι εἰς τὸ νέον τοῦτο σύστημα δὲν εἶδον παρὰ μίαν διαφορετικὴν μέθοδον ἀμοιβῆς τῆς

εργασίας δὲν ἐπροχώρησαν πέραν τῶν συνοπτικῶν φαινομένων. Ἀντιθέτως, διὰ τοῦ συστήματος τούτου εἰσερχόμεθα εἰς μίαν πραγματικὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν διοίκησιν, ἣτοι εἰς τρόπον ὀργανώσεως ἱκανὸν νὰ προσθήσῃ εἰς τὴν καθαρῶς ὀλικὴν ἀμοιβὴν, τὴν διανοητικὴν δραστηριότητα, τῆς ὁποίας ἡ ἀνάγκη, ἐκπεφρασμένη ἢ λαμβάνουσα, εἶναι ἀσφαλῶς ἐν τῶν αἰτίων τῆς κοινωνικῆς καχεξίας, καὶ ἴσως τὸ σπουδαιότερον.

Ἡ σύνθεσις τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ συνολικοῦ συμφέροντος

Ἡ τελευταία αὕτη ἀποψις, κατ' ἐξοχὴν κοινωνικὴ, μὰς ἐπιτρέπει νὰ ἀναπολήσωμεν τὴν μνήμην τοῦ πρώτου διευθυντοῦ τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἐργασίας, τοῦ ὁποίου ἡ μόρφωσις ἦτο τόσο στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὰς κοινωνικὰς προαπασχολήσεις τῶν ἀνθρώπων τοῦ 1848. Ὁ ἰδεαλισμὸς τοῦ Ἀλβέρτου Θωμᾶ εἶχε πλήρως ἀναγνωρῆσει εἰς τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ τμηματισμοῦ τὴν δυνατότητα εἰσαγωγῆς τοῦ συνεταιριστικοῦ πνεύματος εἰς τὴν σύγχρονον βιομηχανικὴν ὀργάνωσιν. Εἰς τὴν ἐκθεσίῳ του πρὸς τὸ διεθνὲς συνεταιριστικὸν συνέδριον τῆς Γάνδης, κατὰ τὸ 1924, ἔγραψε σχετικῶς μὲ τὰς διανοιγομένας προσδοκίας ἐκ μιᾶς τοιαύτης ὑποδιαίρέσεως τῆς ἐπιχειρήσεως εἰς αὐτονόμους ομάδας.

«Αἱ συναθροίσεις αὗται, ἐλεύθεραι ἀλλὰ καὶ ὑπεύθυνοι, ἀπαλλάσσουσαι τοὺς ἐργάτας ἀπὸ μίαν ἱεραρχικὴν ὑπαγωγὴν, διατηροῦσαι διὰ συμβάσεως τὴν τεχνικὴν ἔνωσιν των μὲ τὸ σύνολον τῆς ἐπιχειρήσεως, πραγματοποιοῦν κατὰ εἶδικὸν τρόπον μίαν ἐργατικὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν διοίκησιν. Παρατηροῦμεν, ὅμως, ὅτι δὲν πρόκειται, εἰς τὴν μορφήν ταύτην συμμετοχῆς, περὶ μιᾶς μερικῆς ἐπιρροῆς ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς διευθύνσεως τῆς ἐπιχειρήσεως ἀλλὰ περὶ ὀλικῆς διοικήσεως ἐκ μέρους τῶν συνεταιρισμένων ἐργατῶν, κάθε τμήματος τῆς ἐπιχειρήσεως ὅπερ εἶναι τεχνικῶς ἀπομεμονωμένον κατὰ τὴν ὀικονομικὴν καὶ ἐμπορικὴν διεῦθυνσίν του». Πόσον σπουδαία εἶναι ἡ παρατήρησις αὕτη, σχετικῶς μὲ τὴν μερικὴν ἐπιρροήν, ὅσα εἶναι ἡ τῶν συμβούλων τῆς ἐπιχειρήσεως ὅταν αὕτη συγκρίνεται πρὸς τὴν ὀλικὴν διεῦθυνσιν, τὴν ὁποίαν ὁ τρόπος οὗτος ὀργανώσεως θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐργατῶν! Δὲν θὰ εἶναι οὗτοι, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, οἱ κύριοι τόπων ἀπόψεων τῆς ἔργασίας, αἵτινες τοὺς ἐνδιαφέρουν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν,

Διανομὴ τῆς ἔργασίας μεταξὺ των, συμφῶνως πρὸς τὰς ἱκανότητας ἐκάστου, τὰς ὁποίας οὐδεὶς γνωρίζει καλύτερον αὐτῶν τῶν ἰδίων.

Διανομὴ τοῦ ἐν κοινῷ ἐπιτευχθέντος κέρδους εἴτε κατ' ἰσομοιρίαν εἴτε ἀναλόγως τῆς ἀξίας τῆς συναργασίας ἐκάστου.

Δυνατότης ἀλληλοβοηθείας λόγῳ τοῦ προδήλου τῶν κοινῶν συμφερόντων.

Ἵποκατάστασις τῆς αὐθιμοῦ πειθαρχίας εἰς τὴν ἔξωθεν ἐπιβαλλομένην.

Ἐὰν καταλαμβάνωμεν καλῶς τὴν ἔκτασιν τῶν διανοιγομένων δυνατοτήτων διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ὀργανώσεως, βασιζομένης ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτονομίας τῆς ομάδος, ἐλέπομεν ὅτι αὕτη ἐπιτυχάνει τὴν τόσο ἀναζητουμένην σύνθεσιν, καὶ ἐπὶ τόσο μακρὸν πιστευομένην ὡς ἀπραγματοποίητον, μεταξὺ τοῦ ἀτομικοῦ καὶ τοῦ συνολικοῦ συμφέροντος καὶ μεταξὺ τῆς ἐφέσεως πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς τάξεως.

Ἄλλως τε πολλὰ ἄλλα προβλήματα λύονται ταυτοχρόνως λ.χ., τὸ τῆς μαθητείας καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς τελειοποιήσεως. Εἶναι, οὕτω, προδήλον ὅτι λόγῳ

της ενότητος συμπερόντων, ελα τὰ μέλη τῆς ομάδος ταύτης θὰ προσπαθήσουν αὐθορμήτως νὰ γίνῃ τὸ ταχύτερον ὁ μαθητευόμενος εἰς θέσιν νὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς ομάδος. Πραγματικοὶ πειραματισμοὶ ἐπικυροῦν τοῦτο. Πράγμα ὅπερ εἶναι ἤδη ἡ πρώτη ἀποψις τῆς ἐννοίας τῆς παραγωγῆς, ἣτις προσελκύει πολλὴν προσοχὴν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ ἣτις πρακτικῶς δὲν νοεῖται παρὰ ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἀνυψώσεως τῆς ἀξίας ἐκάστου ἐργάτου. Διότι ἐνταῦθα, ὁ ἄνθρωπος «παραγωγῆς» δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπὸ τὴν στενὴν ἐννοίαν τῆς διαδοχῆς ἀπὸ δοθεῖσαν ἀπασχόλησιν εἰς ἀνωτέραν τοιαύτην.

Εἶναι ἐντελὸς πρόδηλον ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποσχεθῶμεν εἰς τὸν κάθε ἕνα διευθυντικὴν θέσιν, ἐνῶ εἶναι δυνατόν νὰ προβλέψωμεν ὥστε ὁ καθείς νὰ ἀνυψωθῇ ὑπὲρ τὴν ἐνεστῶσαν θέσιν του, διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν ἱκανοτήτων του πρὸς ἐργασίαν. Ἀκριβῶς δὲ ἡ σύνδεσις τῶν συμπερόντων τῆς ομάδος ἐπιτρέπει μονίμους δυνατότητας τοιοῦτου εἴδους ἀνυψώσεως.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἰσότης ἀξιών, ὡς ἤδη διεπιστώσαμεν, ὁ τρόπος οὗτος ὀργανώσεως πρέπει νὰ ἐπιτρέπη εἰς τὰς ἀτομικότητας αἵτινες εἶναι καλύτερον προικισμένοι νὰ ἀναδύονται, φυσικῶς τῷ τρόπῳ, ὑπὲρ τοὺς συντρόφους των. Καὶ οὕτω παρέχεται μία φυσικὴ ἐπιλογὴ τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιών, ἀπερίως ἀνωτέρα τῶν μεθόδων ἐπιλογῆς εἰς τὰς ὁποίας εἴμεθα προσκεκολλημένοι ἀκόμη.

Πρακτικοὶ πειραματισμοὶ ἀπέδειξαν ὅτι τοιοῦτος τρόπος ὀργανώσεως ἠδύνατο νὰ εἰσαχθῇ εἰς ποικίλας βιομηχανίας, μὲ τὸ μέγιστον ἀποδοτικότητος καὶ ἐπιτυχίας εἰς τὰς περιπτώσεις ὅπου αἱ δυνατότητες νοήμονος ἐπεμβάσεως τοῦ προσωπικοῦ εἶναι μεγαλύτεραι. Τοῦτο προδήλως ποικίλλει ἀναλόγως τῆς χρησιμοποιομένης τεχνικῆς. Ἄρκει νὰ μελετήσωμεν τὰ σημεῖα εἰς τὰ ὅποια ὁ ἐργάτης παρεμβαίνει ἀμέσως καὶ ἐπωφελῶς. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιμελῶμεν, ὅτι τοιοῦτος τρόπος ὀργανώσεως τῶν ομάδων κατ' οὐδὲν στενοχωρεῖ τὴν γενικὴν ὀργανώσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἣτις πρέπει νὰ πραγματοποιηθῇ ἐπὶ τῶν ἐπιστημονικῶν βάσεων τὰς ὁποίας ὑπὴνίχθημεν. Παρατηρήσαμεν, μόνον, σταματῶντες εἰς τὸ ὄριον ὅπου δεόν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπινου παράγοντος, ὅτι ἡ ἐπιστημονικὴ ὀργανώσις τῆς ἐργασίας δὲν ἐπραγματοποίησε παρὰ μόνον τὴν τεχνικὴν βελτίωσιν. Ἀπομένει εἰσέτι νὰ κάμῃ ἐν δῆμα, ὅπερ ἐλπίζομεν ὅτι ἐφωτίσαμεν το-νίζοντες ὅτι ἡ τεχνικὴ αὕτη ὀργανώσις εἶναι ὀργανώσις, **χωρὶς τὸν ἄνθρωπον.**

Παρέχοντες εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὴν δυνατότητα νὰ παρεμβαίνουν πέραν τῆς τεχνικῆς ὀργανώσεως, ἐκεῖ ὅπου δύναται νὰ προσαρμοσθῶν ἐλευθέρως εἰς τὸ ἔργον των, διαβλέπομεν τὴν πιθανότητα ἐπιτεύξεως προόδων κατὰ τὴν μορφήν τῆν ὁποίαν καθωρίσαμεν ὡς ἀποτελοῦσαν ὀργανώσιν, **μετὰ τοῦ ἀνθρώπου.**

Ἡ σύνταξις τῶν «ΣΠΟΥΔΩΝ» ἐφιστᾷ ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἀπόψεων τοῦ κ. Dubreuil, ὅστις θίγει λεπτότατον σημεῖον τοῦ ἐσωτερικοῦ μηχανισμοῦ τῆς παραγωγῆς. Πραγματικῶς, εἶνε βασικὸν λάθος ἡ παραμέλησις τοῦ ψυχολογικοῦ παράγοντος τοῦ ἐργαζομένου κατὰ τὴν μελέτην μεθόδων αὐξήσεως τῆς παραγωγικότητος. Ὁ ψυχικὸς κόσμος τοῦ ἐργαζομένου εἶνε στοιχεῖον ἀναπόσπαστον ἀπὸ τὴν ὅλην παραγωγικὴν διαδικασίαν. Ἡ παραμέλησις ἢ ἡ ἀγνοία του ἀπὸ μῆος βαθμίδος καὶ κάτω δύναται νὰ ἔχῃ συνεπείας ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν χρησιμοποιουμένων μεθόδων ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὅλης τῆς ἀποδοτικότητος ἐνὸς συγκροτήματος. Ἡ δημοσίευσίς ὅθεν τοῦ παρόντος ἄρθρου συνιστᾷ ἰδιαιζούσαν ἐξυπηρέτησιν πρὸς τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν ὀργανώσιν Ἑλληνικῆς ἐπιστήμονας.

χρεώσεις τοῦ ὁποίου ἐμφανίζεται εἰς τὴν ὁμάδα 2 (δευτεροβάθμιος λογαριασμός 244). Βεβαίως ἡ ἐπιβάρυνσις δι' ἀποσβέσεις κλπ., μεταφερομένη εἰς τὰς ὀργανικὰς δαπάνας, θὰ ἐνεργηθῆ διὰ τῆς χρεώσεως τῆς ὁμάδος 3 (λογαριασμός 340) πιστουμένου ἀντιστοίχως τοῦ λογαριασμοῦ 244.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸ ποσὸν τῶν ἀποσβέσεων, τὸ βαρῦνον τὴν παραγωγὴν καὶ τὰ γενικὰ ἔξοδα, λαμβάνεται ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ 340, καὶ ἡ διαφορά, μεταξὺ τοῦ κονδυλίου τούτου καὶ τοῦ ἀποσβεσθέντος ἢ τοῦ προοριζομένου πρὸς ἀπόσβεσιν ἀπὸ τὰ ἐπὶ μέρους ἐνεργητικὰ στοιχεῖα, καταχωρίζεται εἰς τὸν λογαριασμὸν 244, ὡς ὀργανικὸν ἔξοδον ἢ ὡς ἔσοδον, σπανιώτερον (*).

ΟΜΑΣ «1» — ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

- 10 Ταμείον
 - 100 Λογαριασμός ταμείου
 - 1 Ταμείον μικροδαπανῶν
- 11 Λογαριασμοὶ Τραπεζῶν
 - 110 Τρεχούμενοι λογαριασμοὶ
 - 1 Εἰδικοί ἐμπορικοὶ λογαριασμοὶ
 - 2
 - 3 Λογαριασμοὶ μερισμάτων καὶ τοκομεριδίων
- 12 Βραχυπρόθεσμοι καταθέσεις
 - 120 Κανονικαὶ
 - 1 Ἐγγυοδοσιῶν καὶ ὀptions
 - 2 Καταθέσεις ἐγγυήσεως ἐπιστροφῆς δοχείων
- 13 Ὅφειλται ἐξ ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ γραμμάτια εἰσπρακτέα
 - 130 Τρεχούμενοι λογαριασμοὶ
 - 1 Λογαριασμοὶ παρακαταθήκης
 - 2 Ἐμπορεύματα πρὸς πώλησιν ἢ ἐπιστροφὴν
 - 3 Γραμμάτια εἰσπρακτέα
 - 1330 ἐμπορικὰ γραμμάτια εἰσπρακτέα ἐπιτοπίως
 - 1 γραμμάτια εὐκολίας
 - 2 γραμμάτια ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ
- 14 Ἄτεροι Ὅφειλται
 - 140 Ἐξηγημέναι ἐπιχειρήσεις ἢ ὑποκαταστήματα
 - 1 Ἐλέγχουσαι εἰταιρεῖαι ἢ Κεντρικὸν κατάστημα
 - 2 Διάφοροι λογαριασμοὶ ἐπιβαλλόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου
 - 1420 δάνεια εἰς τὰ μέλη τοῦ Διοικ. Συμβουλίου
 - 1 δάνεια εἰς τὸ προσωπικὸν
 - 2
 - 3 δάνεια εἰς τὸ προσωπικὸν διὰ τὴν ἀγορὰν μετοχῶν τῆς ἐπιχειρήσεως
 - 4 ὀφειλαὶ ἐλεγκτῶν

(*) Ἐξ οὗ προκύπτει διαφορά καταλογισμοῦ. Μ.Τ.

- 143 Λογαριασμοὶ ἐκδόσεως μετοχῶν
 1430 αἰτήσεις ἐγγραφῆς
 1 κατανομαὶ μετοχῶν
 2 καταβολαὶ ἀντιτίμου
 4 Λογαριασμοὶ ἐκδόσεως ὁμολογιῶν
 1440 καταθέσεις
 1 δόσεις
 5 Προκαταβολαὶ συνεταιρῶν
- 15 Πιστωταὶ ἐξ ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ γραμμάτια πληρωτέα
 150 Τρεχοῦμενοι λογαριασμοὶ
 1 Λογαριασμοὶ παρακαταθηκῶν
 2 Ἐμπορεύματα πρὸς πώλησιν ἢ ἐπιστροφῆν
 3 Γραμμάτια πληρωτέα
 1530 ἔμπορικὰ γραμμάτια πληρωτέα ἐπιτοπίως
 1 γραμμάτια εὐκολίας
 2 γραμμάτια ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ
- 16 Ἔτεροι πιστωταὶ
 160 Ἐξηρημέναι ἐπιχειρήσεις ἢ ὑποκαταστήματα
 1 Ἐλέγχουσαι ἐπιχειρήσεις ἢ Κεντρικὸν κατάστημα
 2 Ἀζήτητοι ὑποχρεώσεις
 3 Ταμεῖα προσωπικοῦ
 1630 Ταμεῖον Συντάξεων
 1 Ταμεῖον Προνοίας
- 17 Διάφορα
 170 Λογαριασμοὶ ἰδιαιτέρου Καθολικοῦ (ἸΟμάς 0)
 1 Λογαριασμοὶ ἰδιωτῶν
 2 Κατασχεθεῖσαι μετοχαὶ
 3 Λογαριασμοὶ μερισμάτων
 4 » τοκομεριδίων
 5 Φόροι ἐπὶ τῆς πωλήσεως (Φ.Κ.Ε. καὶ ἄλλοι)
 6 Συμμετοχὴ ἐπιχειρήσεως εἰς φόρους προσωπικοῦ
- 18 Ἐλεύθερος
- 19 Λογαριασμοὶ πρὸς μνείαν
 190 Ἐξηρημέναι ἐπιχειρήσεις ἢ ὑποκαταστήματα
- Ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ καταμερισμὸς τῶν λογαριασμῶν εἰς τὴν ὁμάδα «1» θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τὰς προθέσεις τοῦ λογιστοῦ. Εἰς τὸ δοθὲν παράδειγμα συγκεντροῦνται εἰς μὲν τοὺς πρωτοβαθμίους λογαριασμοὺς 10 ἕως 14 τὸ κυκλοφοριακὸν ἐνεργητικὸν εἰς δὲν τοὺς ὑπ' ἀριθ. 15 καὶ 16, βραχυπρόθεσμοι ὑποχρεώσεις. Οἱ λογαριασμοὶ τῶν χρεωστῶν καὶ τῶν πιστωτῶν, οἱ ἐμφανιζόμενοι εἰς τὸν πίνακα 6, προβλέπονται ὡς γενικοὶ λογαριασμοὶ καὶ ὄχι ὡς εἰδικοὶ λογαριασμοί. Οἱ ἀτομικοὶ προσωπικοὶ λογαριασμοί, οἱ περιλαμβανόμενοι εἰς τὰ ἀναλυτικὰ καθολικὰ τῶν χρεωστῶν καὶ τῶν πιστωτῶν, εἶναι λογαριασμοὶ δευτε-

ρευούσης σημασίας ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀνωτάτης Ἀρχῆς τῆς ἐπιχειρήσεως.

Αἱ συνήθεις ἀνάγκαι ἐξυπηρετοῦνται διὰ τῶν ὡς ἄνω 7 πρωτοβαθμίων λογαριασμῶν, τοῦ ὑπ' ἀριθ. 17 προοριζομένου διὰ διαφόρους λογαριασμούς, οἵτινες δύνανται νὰ περιλάβουν χρεώσεις καὶ πιστώσεις τρεχούσης φύσεως.

Ὅπου δὲν εἶναι ἐπιθυμητὸν αἱ περιεχόμενα εἰς τὴν ομάδα «0» πληροφοροῖα νὰ περιέρχονται εἰς γνῶσιν παντὸς ἐν τῷ λογιστηρίῳ, εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασφαλίζηται ἡ μυστικότης διὰ τῆς ἀναθέσεως τῶν λογαριασμῶν τούτων εἰς ὑπεύθυνα στελέχη, διὰ δὲ τὴν ἐπίτευξιν αὐτομάτου συμφωνίας νὰ δημιουργηται γενικὸς λογαριασμὸς εἰς τὴν ομάδα 1, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὸν δευτεροβάθμιον λογαριασμὸν 170· ἡ ἀρχὴ αὕτη δύναται νὰ ἐφαρμόζηται ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη (*).

Ὡρισμένα ἔξοδα (π.χ. συνδρομὴ εἰς πολιτικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς ὁργανώσεις) θεωροῦνται ἐνίοτε ἄκρως ἐμπιστευτικά. Ἔνεκα τούτου, εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς, αἱ λεπτομέρειαι θὰ καταχωρίζονται εἰς τὸν δευτεροβάθμιον λογαριασμὸν 170 εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς λογιστικῆς χρήσεως θὰ μεταφερθῆ μόνον τὸ συνολικὸν ὑπόλοιπον εἰς τὸν λογαριασμὸν 242 τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ. Τοιαῦτα ἐμπιστευτικά ζητήματα δύνανται νὰ παρακολουθῶνται ἐξ ὑπαρχῆς διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ἐιδικοῦ Βιβλίου Ταμείου καὶ Λογαριασμῶν Τραπεζῶν, ὡς τοῦτο προβλέπεται διὰ τοῦ δευτεροβαθμίου λογαριαμοῦ 111.

Ὁ λογαριασμὸς 175 «Φόροι ἐπὶ τῶν πωλήσεων» προϋποθέτει ὅτι ἐλήφθη πίστωση ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου πωλήσεων. Ἐφ' ὅσον ὁ φόρος ἐπὶ τῶν πωλήσεων θὰ πληρωθῆ ὡς ἔξοδον πωλήσεων ἢ χρέωσις θὰ ἀχθῆ εἰς τὴν ομάδα 3—πρωτοβάθμιος λογαριασμὸς 38.

Ὁ πρωτοβάθμιος λογαριασμὸς 18 παραμένει ἐλεύθερος.

Ὁ πρωτοβάθμιος λογαριασμὸς 19, «Λογαριασμοὶ πρὸς μνείαν», δὲν συμμετέχει εἰς τὸ σύστημα τῶν διγραφικῶν ἐγγραφῶν, συνιστᾶται ὅμως διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν λογαριασμῶν τῶν ἐξηρημένων ἐπιχειρήσεων ἢ ὑποκαταστημάτων ἐνθα τοιαῦτα συναλλαγὰι καταχωρίζονται κεχωρισμένως εἰς τὰς ομάδας «0» καὶ «1».

ΚΕΦ. 3.— ΜΗ ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ

Ἡ ὁμάς 2, ὡς ὑποδηλοῖ ὁ τίτλος, περιλαμβάνει κυρίως ὅλας τὰς μὴ ὁργανικὰς εἰσπράξεις καὶ πληρωμὰς, ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦ κόστους, ἦτοι τὰς εἰσπράξεις καὶ πληρωμὰς τὰς ἀφορώσας ἁμέσως τὰς βασικὰς δραστηριότητας τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ ἐκεῖνας αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ περιληφθοῦν εἰς τοὺς ἐνδιαμέσους λογαριασμοὺς ἀποτελεσμάτων. Εἰς τὸ παρὸν προβλέπεται ὅτι οἱ λογαριασμοὶ τῆς ὁμάδος 2, εἰδικῶς οἱ λογαριασμοὶ διαφορῶν ἐκ καταλογισμοῦ, θὰ περιληφθοῦν μόνον εἰς τοὺς λογαριασμοὺς ἀποτελεσμάτων. Παράδειγμα μὴ ὁργανικῶν δαπανῶν ἀποτελοῦν ἐκεῖνα τὰ ἔξοδα μᾶς ἐπιχειρήσεως τὰ ὁποῖα δὲν ἀφοροῦν ἁμέσως τὴν παραγωγικὴν δραστηριότητα ἢ τὴν δραστηριότητα πωλήσεων τῆς ἐπιχειρήσεως, π.χ. οἱ πληρωθέντες φόροι καθαρᾶς προσόδου, αἱ δωρεαὶ κλπ.

Ἡ διαπίστωση τῶν μὴ ὁργανικῶν ἐξόδων καὶ ἐσόδων ἐνέχει σοβαρὰν σημα-

(*) Τοῦτο συμβαίνει συχνάκις προκειμένου περὶ κοστολογήσεως: Τὸ Γαλλικὸν Λογιστικὸν Σχέδιον εἶναι διηρθρωμένον κατὰ τρόπον ὥστε ὅλοι οἱ λογαριασμοὶ κοστολογήσεως νὰ δύνανται νὰ ἀπομονωθοῦν εἰς ἰδιαίτερα βιβλία. Μ.Γ.

σίαν διὰ τὴν διαχείρισιν, διότι προλαμβάνει τὴν σύγχυσιν τῶν ἐξόδων γενικῆς μορφῆς πρὸς τὰ πραγματικὰ παραγωγικὰ κόστα. Εἰς τὴν πρᾶξιν ὅμως, δεδομένου ὅτι ἐνίοτε εἶναι ἀνέφικτος ὁ ἄμεσος μερισμὸς τῶν ἐξόδων, ἡ ὁμάς 2 παρέχει πρόσφορον τρόπον συγκεντρώσεως τῶν ποσῶν τούτων, ὥστε νὰ διευκολύνῃ τὴν ἀναβολὴν τοῦ μερισμοῦ των, μέχρις ὅτου ἐπακολουθήσῃ περαιτέρω διερεύνησις των καὶ ληφθῇ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ τελικοῦ των καταλογισμοῦ. Ἐν τούτοις, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ διαπιστωθῇ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κλεισίματος τῆς χρήσεως ὅτι, ἐνῶ ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν ποσῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ μὴ ὀργανικὰ ἔξοδα καὶ ἔσοδα, μερικὰ καταχωρημένα πληρωμαὶ δύνανται νὰ κεφαλαιοποιηθοῦν καὶ νὰ μεταφερθοῦν εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ομάδος 0, καὶ ἔτι ὀλιγώτεροι νὰ μεταφερθοῦν εἰς τὴν ὁμάδα 3, ἐνσωματούμεναι εἰς τὰ ὀργανικὰ ἔξοδα (*).

ΟΜΑΣ «2» — ΜΗ ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ

- 20 Γήπεδα. Δαπάναι δι' ἀγοράς, προσθήκας καὶ ἐπεκτάσεις :
200	Ἰδιοκτητῶν γηπέδων χρησιμοποιουμένων ἐν τῇ ἐπιχειρήσει
1	» » ἐξ ἐπενδύσεως κεφαλαίων
2	» » μὴ οἰκοδομημένων
3	Ἐνοικιασμένων γηπέδων χρησιμοποιουμένων ἐν τῇ ἐπιχειρήσει
4	» » διὰ σκοποὺς ἐπενδύσεων
5	» » μὴ χρησιμοποιουμένων
- 21 Κτίρια. Δαπάναι δι' ἀγοράς, προσθήκας, οἰκοδομήσεις καὶ σοβαρὰς ἐπισκευὰς καὶ μεταβολὰς :
210	Κτιρίων ἐπὶ ἰδιοκτητῶν γηπέδων χρησιμοποιουμένων ἐν τῇ ἐπιχειρήσει
1	Κτιρίων ἐπὶ ἰδιοκτητῶν γηπέδων ἐξ ἐπενδύσεως κεφαλαίων
2	» » » » ὑπὸ ἀνέγερσιν
3	Βελτιώσεις ἐπὶ ἐνοικιασμένων γηπέδων χρησιμοποιουμένων ἐν τῇ ἐπιχειρήσει
4	Βελτιώσεις ἐπὶ ἐνοικιασμένων γηπέδων ὡς ἐπενδύσεων
5	» ἐν ἐκτελέσει ἐπὶ ἐνοικιασμένων γηπέδων
- 22 Ἐγκαταστάσεις καὶ ἐξοπλισμοί. Δαπάναι διὰ ἀγοράς, προσθήκας, κατασκευὰς καὶ ἐγκαταστάσεις καὶ σοβαρὰς ἐπισκευὰς καὶ μεταβολὰς :
220	Μονίμων ἐγκαταστάσεων
1	Κινητῶν καὶ φορητῶν ἐγκαταστάσεων
2	Ἐργαλείων, μεταλλικῶν μητρῶν, σφραγίδων, σχεδίων κλπ.
- 23 Ἐξοδα ἀφορῶντα ἄυλα ἐνεργητικὰ στοιχεῖα
230	Ἀρχικὰ ἔξοδα σχηματισμοῦ καὶ ἰδρύσεως

(*) Ἡ ὁμάς 2 περιλαμβάνει, κατ' ἀρχὴν, συμπαραμαρτυρῶντα ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἄτινα, λόγῳ τῆς φύσεώς των, δὲν εἶναι συστατικὰ τοῦ κόστους καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως. Συνεπῶς, εἰς τὸ τέλος τῆς χρήσεως, φέρονται εἰς τὰ ἀποτελέσματα χρήσεως. Ἐνδέχεται, ἐν τούτοις, κατὰ τὴν ἀνάλυσιν (ventilation) τούτων, νὰ προκύψῃ ὅτι, ὠρισμένα ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ ἐνσωματωθοῦν εἰς πάγια περιουσιακὰ στοιχεῖα (λ.χ. ἀμοιβὴ μηχανικοῦ δι' ἐπίσκεψιν καὶ μελέτην ἀγορασθέντος μεταλλείου) ἢ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ κόστος (λ.χ. περιοδικαὶ ἐπίσκευαι καὶ ἀντικαταστάσεις ὠρισμένων στοιχείων τῶν ἐργαλείων κλπ.). Μ.Τ.

- 231 "Εξοδα εκδόσεως μετοχῶν
 2 "Εξοδα εκδόσεως ὁμολογιῶν
 3 Προνόμια εὐρεσιτεχνίας, ἔμπορικὰ σήματα καὶ copyrights
 4 "Εξοδα ἀναπτύξεως, πειραματισμοῦ καὶ ἐρευνῶν
- 24 Μὴ ὀργανικὰ ἔξοδα
 240 "Εξοδα ἐπὶ μὴ ὀργανικοῦ ἐνεργητικοῦ
 2400 δεδουλευμένα ἐνοίκια
 1 δασμοὶ
 2 ἀσφάλιστρα
 3 φόροι
 4 φωτισμὸς καὶ κινητήριος ἐνέργεια
 5 ἐπισκευαὶ
 6 τόκοι ἐνυποθήκων δανείων
 7 ζημίαι ἐκ πωλήσεων
 1 Φόροι καθαρᾶς προσόδου
 2 Δωρεαί, φιλοδωρήματα, δῶρα, συνδρομαί, συντάξεις
 3 Πρόστιμα, νόμιμοι ἀπαιτήσεις, ζημίαι μὴ ἀσφαλιζόμενα, ἀπώλεια καὶ δαπάναι
 4 Ἀποσβέσεις καταλογιστέαι εἰς λογαριασμοὺς
 5 Τόκοι (ἀνοιγμάτων λογαριασμῶν παρὰ Τραπεζαίαι κλπ.)
 6
 7
 8
 9 Διάφορα
 2490 ἔγγυθσεις καὶ ἀσφάλιστρα ἀφορῶντα τὸν ἐργοδότην καὶ τοὺς ἐργαζομένους
 1 τόκος κεφαλαίων συνεταιρίων, ἀπολήψεις καὶ προκαταβολαὶ
 2
 3 ἀποζημιώσεις μελῶν Διοικ. Συμβουλίου
 4 ζημίαι ἐκ πωλήσεων ὀργανικοῦ ἐνεργητικοῦ
- 25
- 26 Μὴ ὀργανικὰ ἔσοδα
 260 "Εσοδα μὴ ὀργανικοῦ ἐνεργητικοῦ
 2600 ἐνοίκια
 1 μερίσματα
 2 τόκοι
 3 δικαιώματα προνομίων εὐρεσιτεχνίας, σημάτων κ.λ.π.
 4 κέρδη ἐκ πωλήσεων
 9 Διάφορα
 2690 ἐπιφαλεῖς ἀπαιτήσεις ἀναβιώσασαι
 1 κέρδη ἐκ πωλήσεων ὀργανικοῦ ἐνεργητικοῦ
 2 εἰσπραχθεῖσαι ἀποζημιώσεις ἀσφαλείας
 3 προεξοφλήματα

27 Λογαριασμοί διαφορῶν ἐξ ἀποκλίσεων τιμῶν

Ἄν καὶ θὰ ὑποστηριχθῆ ὅτι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν στοιχείων, ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν πρωτοβαθμίων λογαριασμῶν 21 καὶ 22, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 305 δευτεροβαθμίου τοιοῦτου εἶναι λεπτοτάτη, ἐν τούτοις θεωρεῖται ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ διάκρισις αὕτη καὶ ἡ χρῆσις κεχωρισμένων λογαριασμῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου.

Τὰ γενικά ἔξοδα περιέχονται εἰς τὸν πρωτοβάθμιον λογαριασμὸν 24. Ἄν καὶ τὰ στοιχεία ἐξόδων, τὰ ὁποῖα παριελήφθησαν εἰς τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα, δὲν ἀπαντῶνται εἰμὴ εἰς τὰς περιπτώσεις μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ἐλήφθη ἐν τούτοις πρόνοια διὰ τὴν δυνατότητα λεπτομεροῦς ἐντάξεως ἑκάστου εἴδους ἔξοδου.

Ὅπου ὑφίσταται πολυμέρεια μὴ ὄργανικῶν ἐνεργητικῶν, αἱ ὑποδιαίρεσεις τοῦ δευτεροβαθμίου λογαριασμοῦ 240 δύνανται νὰ ἐπεκταθοῦν κατὰ βούλησιν π.χ. ἔξοδα ἐπὶ προσοδοφόρων ἐνεργητικῶν στοιχείων, ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὰ μὴ προσοδοφόρα κλπ. Ὅπου ἢ εἰς τοὺς λογαριασμοὺς κοστολογήσεων ἐνσωματωθεῖσα ἀπόσβεςις δὲν εἶναι ἡ αὕτη μὲ τὴν λόγῳ φορολογικῆς ἀνάγκης περιληφθεῖσαν εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς λογαριασμοὺς, ὁ δευτεροβάθμιος λογαριασμὸς 244 «Ἀποσβέσεις μεριστέαι εἰς λογαριασμοὺς» λειτουργεῖ ὡς προσωρινὸς λογαριασμὸς ἀναμονῆς. Ἐμφανίζεται ὡς χρεωστικὸς τοιοῦτος ἀντίθετος τοῦ ἐν τῇ ὁμάδι 0 λογαριασμοῦ «Προβλέψεις ἀποσβέσεως ἐνεργητικῶν ἀξιῶν», τῆς σχετικῆς μεταφορᾶς γινομένης περιοδικῶς (*).

Ἡ εἰς τὸν δευτεροβάθμιον λογαριασμὸν 244 πίστωσις προέρχεται ἐκ τῆς ὁμάδος 3, πρόκειται δὲ περὶ τῶν καταλογισθεισῶν ἐπὶ τῆς παραγωγῆς ἀποσβέσεων. Κατὰ συνέπειαν, ὁ λογαριασμὸς 244 παρουσιάζει ὑπόλοιπον ἀντιπροσωπεῦον τὸ πλεόνασμα ἢ τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς εἰς τὸ παραγωγικὸν κόστος ἀχθείσης ἀποσβέσεως τῶν παραγωγικῶν ἐνεργητικῶν στοιχείων, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ πράγματι ἀποσβεσθέντα τοιαῦτα. Τὸ σύνολον τοῦ ὑπολοίπου τούτου ὀρθῶς θὰ ἀχθῆ εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς λογαριασμοὺς διὰ μεταφορᾶς του εἰς τὸν λογαριασμὸν Κερδῶν καὶ Ζημιῶν (**).

Τὰ μὴ ὄργανικὰ ἔξοδα περιέχονται εἰς τὸν πρωτοβάθμιον λογαριασμὸν 26. Αἱ λαμβανόμεναι ἐκπτώσεις περιελήφθησαν ἐδῶ, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὸν λογαριασμὸν 369, δεδομένου ὅτι πρόκειται περὶ καθαροῦ ζητήματος καθορισμοῦ, ὑπὸ τῶν ἐπὶ μέρους ἐπιχειρήσεων, ποῖα κονδύλια ἐσόδων καὶ ἐξόδων θὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ὄργανικὰ καὶ ποῖα ὡς μὴ. Ὁ καθορισμὸς οὗτος ἐκφεύγει τῶν ὁρίων τοῦ παρόντος.

Λογαριασμοί διαφορῶν ἐξ ἀποκλίσεων τιμῶν

Ὅπου χρησιμοποιοῦνται λογαριασμοὶ κοστολογήσεως, συνιστᾶται ὅπως ὁ πρωτοβάθμιος λογαριασμὸς 27 χρησιμοποιοιθῆ διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν διαφορῶν ἐξ ἀποκλίσεων ἀξίας ὑλικῶν καὶ ἐργατικῶν, οὕτως ὥστε νὰ τηρῶνται αὗται χωριστὰ ἀπὸ τὸν παραγωγικὸν κόστος καὶ νὰ μεταφέρονται κατὰ τὸ τέλος τῆς

(*) Εἰς τὴν ἐλληνικὴν πρακτικὴν αἱ ἀποσβέσεις ὑπολογίζονται πάντοτε εἰς τὸ ὕψος τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν. Ἀλλαγῶν συντάσσονται ταυτοχρόνως δύο ἰσολογισμοί: ὁ εἰς συμφῶνως πρὸς τὴν φορολογικὴν νομοθεσίαν καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἐφοριῶν δεκτὰ κονδύλια, ὁ δεύτερος διὰ τὰς ἀνάγκας καὶ κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῆς ἐπιχειρήσεως. Συνεπῶς προκύπτουν πολλαὶ διαφοραί. Μ.Τ.

(**) Χρεωστικὸν ἢ Πιστωτικὸν κονδύλιον. Μ.Τ.

χρήσεως εἰς τὸν ὀριστικὸν λογαριασμὸν ἀποτελεσμάτων χρήσεως.

Ἐὰν τὸ ὑπόλοιπον τῶν λογαριασμῶν «Διαφορῶν ἔξ ἀποκλίσεων» πρόκειται νὰ ἀχθῆ εἰς τὸν προσωρινὸν λογαριασμὸν Κερδῶν καὶ Ζημιῶν, ἀντὶ νὰ θεωρηθοῦν ὡς λογαριασμοὶ μὴ ὀργανικῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, τότε δεόν νὰ θεωρηθοῦν ὡς λογαριασμοὶ τῆς ὁμάδος 3.

Εἰς τὴν ὁμάδα 9 ἔχει γίνεῖ πρόβλεψις διὰ διαφορὰς ἐκ ποσοτικῶν ἀποκλίσεων (ὕλικῶν καὶ ἐργατικῶν) μετὰ τὴν μεταφορὰν ἐκ τῆς ὁμάδος 4.

ΚΕΦ. 4.— ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ.
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ (ΓΕΝΙΚΩΣ).

Ἐνταῦθα, πρὸς διευκόλυνσιν τῆς λεπτομεροῦς ἀναλύσεως τοῦ κόστους, αἱ πρωταρχικαὶ ἐγγραφαὶ δι' ἅπαντα τὰ ἀφορῶντα τὴν παραγωγὴν ἔξοδα καὶ στοιχεῖα κόστους καταχωρίζονται εἰς τοὺς λογαριασμοὺς κατ' εἶδος δαπάνης.

Ἄπαντες οἱ λογαριασμοὶ κατ' εἶδος τῶν στοιχείων τοῦ κόστους, πλὴν τῶν ἀφορῶντων τὰ ὑλικά, τὰς πληρωμὰς ἀποδοχῶν καὶ ἐνίων συνυφασμένων ἐξόδων, ἄτινα καταχωρίζονται εἰς τὴν ὁμάδα 4, ἐντάσσονται εἰς τὴν ὁμάδα 3, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων καθ' ὅσας ἡ ὁμάς 5 χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς παρακολουθήσεως τῶν στοιχείων κόστους.

Ἡ κατάταξις ἐντὸς τῆς ὁμάδος 3, κατ' εἶδος λογαριασμῶν, τῶν στοιχείων κόστους, δύναται νὰ γίνῃ κατὰ διαφόρους τρόπους, ὡς ὑποδεικνύεται εἰς τὰ κάτωθι παραδείγματα :

1ος τρόπος κατατάξεως

30—31 Λογαριασμοὶ μὴ ἐμφανίζοντες ὑπόλοιπον

300 Διαφημίσεις

301 Τραπεζικὰ ἔξοδα

302 Προμήθειαι

303 Ἐξοδα μεταφορικὰ καὶ ναῦλοι

304 Ἐξοδα ὑποδοχῆς καὶ φιλοξενίας

305 Ὀδοιπορικὰ ἔξοδα

306 Ἐξοδα γενικῆς μορφῆς

307 Δικαστικὰ ἔξοδα

308 Φωτισμὸς, ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια κινήσεως, καύσιμα

309 Ἐξοδα αὐτοκινήτων

310 Παραγωγικὰ ἔξοδα

311 Φόροι μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν

312 Ταχυδρομικὰ ἔξοδα

313 Ἐνοίκια

314 Τεχνικὰ συγγράμματα

315 Ἐξοδα καθαριότητος

316 Νυκτοφύλακες, καθαρισταὶ

32 Τμῆμα πρὸς κεφαλοποίησιν (*)

(*) Ἐξοδα συνιστῶντα ἀξίας ἐνεργητικοῦ (λ.χ. σχέδια κλπ.) Μ.Τ.

- 320 Ἡλιοτυπία
 321 Σχέδια καὶ σακρυφήματα
 322 Τυπογραφικὰ καὶ ὕλικὰ Γραφείου
- 33—34 Λογαριασμοὶ ἐμφανίζοντες χρεωστικὰ ὑπόλοιπα
 330 Ἀσφάλιστρα
 331 Φόρος ἐγγείου προσόδου
 332 Φόρος ὑδρεύσεως καὶ δημοτικὸς
 333 Ἐπισκευαὶ καὶ συντήρησις
 334 Ἀντικατάστασις ἐργαλείων
 335 Ἐμπορικαὶ συνδρομαὶ
- 35—36 Λογαριασμοὶ ἐμφανίζοντες πιστωτικὰ ὑπόλοιπα
 350 Ἀμοιβαὶ λογιστῶν
 351 » ἐλεγκτῶν
 352 Ἀποσβέσεις
 353 Τόκοι
- 37 Λογαριασμοὶ ἐμφανίζοντες χρεωστικὸν ἢ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον
 370 Τηλεφωνικὰ καὶ τηλεγραφικὰ ἔξοδα
- 38 Λογαριασμοὶ ἀφορῶντες ὑποπροϊόντα
- 39 Ἐλεύθερος

2ος τρόπος κατατάξεως (ἀλφαβητικῶς)

Ἀποσβέσεις	Μεταφορικὰ καὶ ναῦλοι
Ἀσφάλιστρα	Ὀδοιπορικὰ
Αὐτοκινήτων ἔξοδα	Παραγωγικὰ ἔξοδα
Γενικῆς μορφῆς ἔξοδα	Προμήθειαι
Διαφημίσεις	Σακρυφήματα καὶ σχέδια (πρωτότυπα)
Δικαστικὰ ἔξοδα	Συγγράμματα τεχνικὰ
Ἐλεγκτῶν ἀμοιβαὶ	Ταχυδρομικὰ
Ἐμπορικαὶ συνδρομαὶ	Τηλεγραφικὰ καὶ τηλεφωνικὰ
Ἐνοίκια	Τόκοι
Ἐπισκευαὶ (καὶ συντήρησις)	Τραπεζικὰ ἔξοδα
Ἐργαλείων ἀντικατάστασις	Τυπογραφικὰ καὶ ὕλικὰ Γραφείου
Ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια, καύσιμα, φωτισμὸς	Ὑποδοχῆς καὶ φιλοξενίας ἔξοδα
Ἡλιοτυπία	Ὑποπροϊόντων λογαριασμοὶ
Καθαριότητος ἔξοδα	Φόροι μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν
Καθαριστὰ καὶ νυκτοφύλακες	Φόρος δημοτικὸς καὶ ὑδρεύσεως
Λογιστῶν ἀμοιβαὶ	Φόρος ἐγγείου προσόδου

3ος τρόπος κατατάξεως, κατὰ τὴν τάξιν τῶν οἰκονομικῶν λογαριασμῶν

α' Τῆς τεχνικῆς λειτουργίας

Ἡλιοτυπία	Ἀσφάλιστρα
Ἀποσβέσεις	Φόροι ἐγγείου προσόδου
Σχέδια καὶ σακρυφήματα	Φωτισμὸς, ἠλεκτρ. ἐνέργεια, καύσιμα

Παραγωγικά έξοδα	Ἀντικαταστάσεις ἐργαλείων
Φόρος μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν	Τεχνικά συγγράμματα
Φόρος ὑδρεύσεως καὶ δημοτικῶς	Ἐμπορικαὶ συνδρομαὶ
Ἐνοίκια	Ἐξοδα καθαριότητος
Ἐπισκευαὶ καὶ συντήρησις	Νυκτοφύλακες, καθαρισταὶ
	β' Τῆς λειτουργίας πωλήσεως καὶ διαθέσεως
Διαφημίσεις	Ὀδοιπορικὰ ἔξοδα
Ἐξοδα, μεταφορικὰ καὶ ναῦλοι	Ἐξοδα αὐτοκινήτων
Προμήθειαι	Τυπογραφικὰ καὶ γραφικὴ ὕλη
Ἐξοδα ὑποδοχῆς καὶ φιλοξενίας	
	γ' Τῶν λειτουργιῶν διοικητικῆς καὶ χρηματοοικονομικῆς
Ἀμοιβαὶ λογιστῶν	Τόκοι
Ἀμοιβαὶ ἐλεγκτῶν	Δικαστικὰ ἔξοδα
Τραπεζικὰ ἔξοδα	Ταχυδρομικὰ ἔξοδα
Ἐξοδα γενικῆς μορφῆς (διάφορα)	Τηλεφωνικὰ καὶ τηλεγραφικὰ ἔξοδα

Ὁ πρῶτος τρόπος κατατάξεως ἐμφανίζει τοὺς λογαριασμοὺς κατὰ τάξιν ἐν δεικνυομένην εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ἐπιχείρησις ἐπιθυμεί νὰ διαχωρῶσιν τοὺς λογαριασμοὺς ἐξόδων τοὺς δεικνύοντας προπληρωμὰς ἢ δεδουλευμένα, ἀπὸ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐξισοῦνται ἐντελῶς κατὰ τὸ τέλος τῆς χρήσεως.

Ὁ δεῦτερος τρόπος εἰκονίζει τὸ ἀπηρεχαιωμένον σύστημα κατατάξεως τῶν ἐξόδων κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν εἰς τοὺς λογαριασμοὺς ἀποτελεσμάτων.

Τέλος, ὁ τρίτος τρόπος προχωρεῖ κατὰ ἓν βῆμα περαιτέρω ἐν τῇ προσπάθειά του ὅπως ὁμαδοποιήσῃ τὰ ἔξοδα ὑπὸ τοὺς τίτλους : Λειτουργία : α) Τεχνικὴ β) Πωλήσεως—Διαθέσεως καὶ γ) Διοικητικὴ—Χρηματοοικονομικὴ. Ἡ διάταξις αὕτη, καίτοι ἀπαντάται ἐν τῇ πράξει καὶ προδίδει ἐπιθυμίαν τινὰ τακτοποιήσεως τῶν πραγμάτων, θεωρεῖται ὡς ἀποτυγχάνουσα ἐν τῇ προσπάθειά της, δεδομένου ὅτι μερικὰ ἐκ τῶν ἐξόδων ἀνήκουν καὶ ὑπεισέρχονται εἰς ἑτέραν ἢ ἀμφοτέρας τὰς ἄλλας λειτουργίας—γεγονὸς ἐπιφέρων καθ' ἑαυτὸ περιπλοκὴν εἰς τὸν μερισμὸν τῶν ἐξόδων.

Ἀπὸ ἀπόψεως κοστολογήσεως, ἡ διοίκησις ἐνδιαφέρεται κυρίως διὰ τὰ σύνολα τῶν σημαντικῶν πρωτοβαθμιῶν λογαριασμῶν στοιχείων κόστους, παρὰ διὰ τὸν μεγάλον ἀριθμὸν τῶν λεπτομερειῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατόν νὰ ἀναζητηθοῦν εἰς τοὺς δευτεροβαθμίους κλπ. ἐξ ὧν συντίθενται οἱ πρωτοβάθμιοι.

Δεδομένου ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς διοικήσεως αἰτούμενα στοιχεῖα καθ' ἕκαστον μῆνα πρέπει νὰ ἀντικατοπτρίζουν τὴν κίνησιν τοῦ παραγωγικοῦ κόστους, ὁ ὀρθολογικὸς τρόπος τῆς συγκεντρώσεως εἰς τὴν ὁμάδα β τῶν στοιχείων τοῦ κόστους, κατὰ ἓν ὁλοκληρωμένον σύστημα λογαριασμῶν, θὰ ἐξαχρηθῇ ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ μερισμοῦ τῶν μεταξὺ τῶν κυρίων παραγωγικῶν κέντρων καὶ τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν. Ὁ μερισμὸς εἰς τὰς θέσεις κόστους καὶ ἐν συνεχείᾳ, ὁ καταλογισμὸς τῶν εἰς τοὺς φορεῖς κόστους γίνεται βάσει συνήθως προϋπολογιζομένων συντελεστῶν (τῶν ὁποίων ὑφίσταται ἐν τῇ πράξει μέγας ἀριθμὸς) ἀναλόγως τῶν εἰδικῶν ἀναγκῶν. Διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον τὰ στοιχεῖα κόστους, εἰς τὸν ἀκολουθοῦντα 4ον τρόπον κατατάξεως, συγκεντρώθησαν κατὰ τὴν συνηθέστερον ἀπαντωμένην ἐν τῇ πράξει μέθοδον :

4ος τρόπος κατατάξεως (*)

ΟΜΑΣ «3»—ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ

- 30 Βάσει άμέσου διαπιστώσεως τής πραγματοποιήσεώς των
- 300 Ἐξοδα συμβούλων
 - 1 Ἐξοδα ταξιδίων
 - 2 » έρευνών, πειραματισμών και ανάπτυξεως
 - 3 Ἀεριοφωξ
 - 4 Ἐξοδα έργοστασίου
 - 5 Ἐπισκευαί και συντήρησις (έργολάβοι έξω τής έπιχειρήσεως)
 - 6 Πυρασφάλεια
 - 7 Ἀποκομιδή άπορριμμάτων, και πέραν τοῦ όριου κατανάλωσις ύδατος
- 31 Βάσει συμβατικοῦ συντελεστοῦ
- 310 Ἐξοδα λογιστῶν και έλεγκτῶν
 - 1 Ναῦλοι
 - 2 Ἐξοδα αὐτοκινήτων
 - 3 Ταχυδρομικά έξοδα
 - 4 Τηλεφωνικά και τηλεγραφικά
 - 5 Ὑλικὸν γραφείου
 - 6 Ἀσφάλεια
 - 7 Τραπεζικά έξοδα
- 32 Βάσει τοῦ χρόνου ή τής αξίας τής έργασίας
- 320 Ἐμπορικά συνδρομαί εις έργοδοτικάς οργάνωσεϊς
 - 1 Ταμείον αὐτασφαλείας εργατῶν
 - 2 Φόρος μισθωτῶν ύπηρεσιῶν
 - 3 Ταμείον Συντάξεων (έργοδοτική εισφορά)
- 33 Βάσει τής έπιφανείας χώρου
- 330 Ἐνοίκια
 - 1 Τέλη ύδρεύσεως
 - 2 Δημοτικοί φόροι, φόροι προσόδου γαιῶν
 - 3 Φύλαξις, καθαριότης
- 34 Βάσει τής αξίας τῶν έγκαταστάσεων ή τής λειτουργικῆς των ζωῆς
- 340 Ἀποσβέσεις
- 35 Βάσει τῶν μονάδων παραγομένων προϊόντων ή τοῦ Προγράμματος παραγωγικοῦ κόστους
- 350 Ἐλιοτυπία, σχέδια, σκαριφήματα
- 36 Βάσει τής αξίας τῶν ὕλικῶν

(*) Συνιστάται όπως δοθῆ προσοχή εις τόν 4ον τρόπον κατατάξεως, κατά τόν όποιον τὰ έξοδα έντάσσονται εις ομάδας, αναλόγως τοῦ τρόπου κατά τόν όποιον θά γίνη ό μερισμός αὐτῶν εις τὰ κέντρα κόστους. Τοῦτο, όπως, τονίζει τό κείμενον, έπιτρέπει τήν συγκέντρωσιν των εις πρωτοβαθμίους λογαριασμούς, πράγμα τό όποιον διευκολύνει σημαντικά τόν περαιτέρω μερισμόν εις τὰ κέντρα κόστους (ή τούς φορεῖς κόστους). Μ.Γ.

- 360 Μεταφορικά ἔξοδα ἐφοδιασμοῦ
 1 Προμήθειαι ἀγορῶν
 2 Ληφθεῖσαι ἐκπτώσεις (ὡς ἀρνητικὰ στοιχεῖα κόστους)
- 37 Βάσει καταναλωθέντων Χβω ἢ ἰσχύος ἢ ποσότητος ἀτμοῦ
 370 Ἐνέργεια, φωτισμὸς
 1 Καύσιμα
- 38 Βάσει τοῦ ὄγκου πωλήσεων, μεγέθους μονάδων, περιοχῶν καταναλώσεως ἢ ποσοῦ ἀτομικῶν παραγγελιῶν
 380 Ἐξοδα ταξιδίων
 1 » αὐτοκινήτων χρησιμοποιουμένων διὰ πωλήσεις καὶ διανομὰς
 2 Ἐμπορικαὶ συνδρομαὶ
 3 Διαφημίσεις
 4 Μεταφορικὰ ἔξω τῆς ἐπιχειρήσεως
 5 Παραχωρηθεῖσαι ἐκπτώσεις
 6 Ἀσφάλιστρα κινήσεως ἔξω τῆς ἐπιχειρήσεως
 7 Διαπύλια
 8 Φόροι πωλήσεων

39 Λογαριασμοὶ ὑποπροϊόντων

Τὸ κύριον πλεονέκτημα τῆς μεθόδου τῆς κατατάξεως τῶν στοιχείων κόστους εἰς τὴν ομάδα 3 ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὀλόκληροι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοὶ δύναται νὰ μεταφερθοῦν συνολικῶς εἰς τὰς θέσεις κόστους καὶ εἰς τοὺς φορεῖς κόστους, ἀντὶ νὰ γίνεται μεμονωμένη ἐπεξεργασία τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτοὺς στοιχείων οὕτω ἀποφεύγεται μέγας ἀριθμὸς ἐγγραφῶν, ἢ ὡς ἐκ τούτου προκαλουμένη ἐπιπρόσθετος ἐργασία καὶ ὁ κίνδυνος λαθῶν. Ἡ μέθοδος αὕτη προσαρμόζεται εὐχερῶς εἰς τὸν διαχωρισμὸν τῶν σταθερῶν καὶ μεταβλητῶν κοστολογικῶν στοιχείων.

Εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν οἱ δέκα πρωτοβάθμιοι λογαριασμοὶ τῆς ομάδος 3 δὲν ἐπαρκοῦν νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰς ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως καθορισθείσας βάσεις μερισμοῦ, δύναται νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἐπιβοηθητικῶς αἱ ὑποδιαίρεσεις τῆς ομάδος 5 διὰ τὴν καταχώρησιν τῶν ὑλῶν καὶ ἐργατικῶν, ἀφιεμένης τῆς ομάδος 4 πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ομάδος 3.

Αἱ ἐπιβαρύνσεις διὰ τὰς ἀποσβέσεις ἢ ἀμειγῆς χρονικὰς φθορὰς τοῦ ἐνεργητικοῦ, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἄμεσα στοιχεῖα τοῦ κόστους, πιστοῦνται εἰς τὸν λογαριασμὸν 340, τοῦ ὁποίου τὸ σύνολον ἄγεται, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κλεισίματος τῆς χρήσεως, εἰς τὸν λογαριασμὸν 244.

Ὁ λογαριασμὸς 387 προορίζεται διὰ τοὺς βιομηχάνους τοὺς παράγοντας προϊόντα ὑποκείμενα, εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις, κατὰ τὴν πώλησίν των, εἰς ἑκατον φορολογίαν. Ἡ ἐπιβάρυνσις αὕτη οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὸ τρέχον παραγωγικὸν κόστος. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ὁ πληρωθεὶς φόρος μεταφέρεται εἰς τὴν ομάδα 8, ὅπου ἐλήφθη πρόνοια διὰ τὴν διάκρισιν μεταξὺ προβλέψεων πληρωθέντων φόρων καὶ ὀφειλομένων.

Εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς, εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς τῶν πρώτων ὑλῶν ἢ ἐτοιμῶν προϊόντων, προοριζομένων διὰ μεταπώλησιν, ἐμπεριέχεται δασμὸς, ἢ δαπάνη κατατάσσεται εἰς τὴν ομάδα 4 ὡς τμήμα τοῦ κόστους τοῦ ἐφοδιασμοῦ.

ΚΕΦ. 5.— ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ

Ἡ ὁμάς «4» περιλαμβάνει τοὺς χρησιμοποιουμένους εἰς τὴν παραγωγὴν λογαριασμοὺς ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν, δι' οὓς θεωροῦνται ὑπεύθυνα ὠρισμένα στελέχη.

ΟΜΑΣ «4» — ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ—ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΣΤΟΥΣ—ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΑΜΟΙΒΑΙ

40/43 Ὑλικά ἀποθηκῶν βάσει διαρκοῦς ἀπογραφῆς

- 40 Πρῶται ὕλαι
 - 1 Τεμάχια καὶ ἐξαρτήματα δι' ἀμέσου ἀγορᾶς
 - 2 Ἔργαλεῖα
 - 3 Ἀνταλλακτικά

44/45 Ὑλικά ἀποθηκῶν βάσει πραγματικῆς (ἐξωτερικῆς) ἀπογραφῆς

- 44 Καύσιμα
 - 440 Γαϊάνθρακες
 - 1 Κόκ
 - 2 Πετρέλαιον κινητήρων
 - 3 Πετρέλαιον
- 45 Ἐπικουρικά ὕλικά
 - 450 Ὑλικά ἐπισκευῶν
 - 1 Ὑλικά συσκευασίας
 - 2 Ὑλικά γραφείου
 - 3 Ὑλικά καθαριότητος
- 46 Ὑλικά καὶ ἀναλώσιμα ἀγαθὰ μὴ πορακολουθούμενα διὰ διαρκοῦς ἢ πραγματικῆς ἀπογραφῆς
 - 460 Κυρίας σημασίας
 - 1 Ἐπικουρικά ὕλικά
- 47 Ἡμερομίσθια
 - 470 Ἄμεσα παραγωγικά καὶ κανονικά ἡμερομίσθια
 - 1 Ἄμεσοι παραγωγικαὶ ἀμοιβαὶ ὑπερωριῶν
 - 2 Ἐμμεσα ἡμερομίσθια
 - 3 Ἀποδοχαὶ διακοπῶν
 - 4 Ἐπιδόματα ἀσθενείας
 - 5 Ἐπιδότησεις κλπ (ἀμέσως παραγωγικῶν)
 - 6 Ἐπιδότησεις κλπ. (ἐμμέσως παραγωγικῶν)
- 48 Μισθοὶ κλπ.
 - 480 Μισθοὶ
 - 1 Προμήθειαι (πωλήσεως)
 - 2 Ἐπιδότησεις καὶ δῶρα
 - 3 Συντάξεις (οἰκιοθελεῖς παροχαὶ)

Εἶναι φανερόν ὅτι οἱ προαναφερθέντες λογαριασμοὶ ἀνήκουν εἰς δύο κατηγορίας εὐθυνῶν : τῶν ὑλικῶν καὶ τῶν ἀμοιβῶν ὑπηρεσιῶν. Ἡ κατανομή τῶν ὁμῶς δύνανται νὰ ποικίλῃ ἀναλόγως τῶν ἐπὶ μέρους ἀναγκῶν. Δέον νὰ τονισθῇ ὅτι

πραγματοποιεῖται λεπτομερῆς ἀνάλυσις τῶν ὑλῶν καὶ τῶν ἀμοιβῶν ὑπηρεσιῶν. ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀκριβὴς κοστολόγησις.

Οἱ πρωτοβάθμιοι λογαριασμοὶ 40 μέχρι 45 ἀποσκοποῦν εἰς τὴν παρακολούθησιν τῶν ἀποθεμάτων καὶ ὑλικῶν, τῶν ὁποίων ἡ παρακολούθησις ἐνεργεῖται διὰ τῆς διαρκοῦς ἀπογραφῆς καὶ τῆς πραγματικῆς (ἐξωτερικῆς) ἀπογραφῆς, ἐνῶ ὁ πρωτοβάθμιος λογαριασμὸς 46 ἀντιπροσωπεύει τὰ ὑλικά τὰ ἀγοραζόμενα εἰδικῶς δι' ὄρισμένον προϊόν, ἐργασίαν ἢ τμήμα.

Λέον νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ λογαριασμοὶ ἀποθεμάτων τῆς ομάδος 4 ἀφοροῦν ἀποκλειστικῶς τὰ εἰς τὰς ἀποθήκας εὐρισκόμενα ὑλικά καὶ *ὄχι τὰ ἔξοδα τὰ βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν, ἀτινα καταχωρίζονται εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ πρωτοβαθμίου λογαριασμοῦ 65 τῆς ομάδος 6.*

Εἰς τοὺς ὁργανισμοὺς τοὺς διατηροῦντας πλείονας ἀποθήκας, οἱ δευτεροβάθμιοι λογαριασμοὶ τῶν πρωτοβαθμίων τοιούτων 40 ἕως 45 δύνανται νὰ ἀναπτυχθοῦν περαιτέρω, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν ἐκάστη ἐπὶ μέρους ἀποθήκῃ ὑλικῶν, διὰ τῆς χρήσεως ψηφίων ὡς ἑξῆς :

4400	γαιάνθραξ	—	Σταθμὸς παραγωγῆς ἐνεργείας
1	»	--	Χυτήριον
2	»	--	Κοκοκάμινοι
3	»	--	Ἐλξεις

Οἱ πρωτοβάθμιοι λογαριασμοὶ 47 καὶ 48 προορίζονται διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς ἀναλύσεως τῶν ἀμοιβῶν ὑπηρεσιῶν, ἵτις δύνανται νὰ εἶναι ἐκτεταμένα, κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας. Εἰς τὸ δοθὲν παράδειγμα, τὰ *ἄμεσα* ἐργατικά, καταχωρημένα εἰς τοὺς λογαριασμοὺς 470, 471 καὶ 475 μεταφέρονται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν λογαριασμὸν «*παραγωγή*» (ὁμάς 8). Τὰ ἔμμεσα ἡμερομίσθια κλπ. τῶν λογαριασμῶν 472, 473, 474 καὶ 476 θὰ βαρύνουν τὰ γενικά ἔξοδα τῶν κεντρῶν κέντρων παραγωγῆς καὶ τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν βάσει τῶν ἀναλυτικῶν καταστάσεων τῶν μισθολογίων (*), πλὴν τῶν πληρωμῶν τῶν βασιζομένων ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰ κέρδη, ὅποτε ἡ ἐπιβάρυνσις μεταφέρεται εἰς τὴν ομάδα 2.

Εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν διὰ τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ 48 ἐξυπηρετουμένων πληρωμῶν τῶν μισθῶν καὶ τῶν συνυφασμένων ἐξόδων, εἶναι χρήσιμον ὅπως, εἰς τὸ δοθὲν παράδειγμα, οἱ μισθοὶ (λογαριασμὸς 480) καὶ αἱ ἐπιδοτήσεις καὶ δῶρα (λογαριασμὸς 482) καταλογισθοῦν εἰς τὰς ομάδας 6, 7 καὶ 9, ἐνῶ τὸ σύνολον τοῦ λογαριασμοῦ 481 θὰ ἀπορροφηθῇ ὑπὸ τῶν ἐξόδων διαθέσεως τῆς ομάδος 9.

Αἱ ἐν τῷ λογαριασμῷ 483 οἰκειοθελεῖς πληρωμαὶ περιλαμβάνονται εἰς τὸν πρωτοβάθμιον λογαριασμὸν τῶν μισθῶν ὡς ὑπόδειξις τρόπου χειρισμοῦ των, κατ' αὐτὸ διότι : πρῶτον μὲν θὰ τελοῦν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ προϊσταμένου τῶν πληρωμῶν τῶν ἀμοιβῶν τῶν ὑπηρεσιῶν, δεύτερον δὲ θὰ συνυπολογίζονται εἰς τοὺς μισθοὺς τρεχούσης φύσεως πρὸς ὑπολογισμὸν τῶν ἐκπτώσεων τοῦ φόρου μισθῶν ὑπηρεσιῶν καὶ καθαρῶς προσόδου. Τὰ συγκεντρούμενα εἰς τὸν λογαριασμὸν τοῦτον ποσὰ θὰ μεταφέρονται περιοδικῶς εἰς τὸν λογαριασμὸν 242 ὡς μὴ

(*) Διὰ τὴν ἀκριβῆσαν συντάσσονται φύλλα (καταστάσεις ἀναλύσεως ἐργασίας) βάσει τῶν ἐνδείξεων ποὺ σημειοῦνται εἰς τὰ ἀτομικὰ δελτία ἐργασίας. Μ.Τ.

ὄργανικά ἔξοδα καὶ δὲν θὰ ἐνσωματοῦνται εἰς τὸ κόστος οὐδὲ θὰ ἀγωνται εἰς τοὺς ἐνδιαμέσους λογαριασμοὺς κερδῶν καὶ ζημιῶν, ἀλλὰ θὰ ἀφήνῃνται διὰ τὴν ἐφ' ἅπαξ μεταφορὰν εἰς τοὺς λογαριασμοὺς ἀποτελεσμάτων κατὰ τὸ κλείσιμον τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως.

ΟΜΑΣ «5» — ΕΛΕΥΘΕΡΑ

Ἡ ὁμὰς 5 ἀφέθη ἐλευθέρα, τοποθετηθεῖσα εἰς τὸν πίνακα εἰδικῶς ὥστε νὰ δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ μετὰ τῶν ὁμάδων 3 καὶ 4 πρὸς αὔξησιν τῆς ἱκανότητος πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν λογαριασμῶν κατ' εἶδος τῶν στοιχείων κόστους ἢ μετὰ τῶν ὁμάδων 6 καὶ 7, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν θέσεων κόστους ὑπερβαίνει τοὺς 20.

Οὕτω, αἱ ὁμάδες 5 καὶ 6 δύναται νὰ ἐξυπηρετοῦν τὰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας καὶ ἡ ὁμὰς 7 τὰ κύρια παραγωγικὰ κέντρα ἢ ἀντιστρόφως ἡ ὁμὰς 5 τὰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας καὶ αἱ ὁμίδες 6 καὶ 7 τὰ κύρια παραγωγικὰ κέντρα.

ΚΕΦ. 6.— ΘΕΣΕΙΣ ΚΟΣΤΟΥΣ

ΟΜΑΔΕΣ «6» ΚΑΙ «7»

Εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην αἱ θέσεις κόστους διαιροῦνται εἰς δύο ὁμάδας, τῆς ὁμάδος 6 προοριζομένης διὰ τὰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας τῆς δὲ ὁμάδος 7 διὰ τὰ κύρια παραγωγικὰ κέντρα καὶ καθορίζονται παρὰ τοῦ Schmalenbach ὡς μέρη τοῦ ἐργοστασίου, καταναλίσκοντα οἰκονομικὰ ἀγαθὰ καὶ ὑπηρεσίας αἰτινες ἐμπεριέχονται εἰς τὸν ὅρον γενικὰ ἢ ἔμμεσα στοιχεῖα κόστους. Δύναται νὰ ἐκπροσωποῦν τμημὰτι τοῦ ἐργοστασίου π.χ. Συνεργεῖον ἐπισκευῶν καὶ συντηρήσεως (ὁμὰς 6), Μηχανοστάσιον (ὁμὰς 7) ἢ ἀντιστοίχως διοικητικὴν τινα λειτουργίαν π.χ. Τμημα προγραμματισμοῦ τῆς παραγωγῆς (ὁμὰς 6).

Οἱ λογαριασμοὶ τῶν ὁμάδων τούτων ἔχουν συγκροτηθῆ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ διευκολύνουν τὴν ἀπορρόφησιν ὀλοκλήρων ὁμάδων λογαριασμῶν κατ' εἶδος στοιχείων κόστους, ὡς οὗτοι ἔχουν τακτοποιηθῆ εἰς τὴν ὁμάδα 3, εἰς μικροτέραν δὲ κλίμακα, εἰς τὴν ὁμάδα 4.

Καίτοι ὅλοι οἱ λογαριασμοὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι κοινοὶ εἰς ἀπάσας τὰς βιομηχανίας, ἐν τούτοις εἶναι ἀρκετὰ ἀντιπροσωπευτικοὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς βιομηχανίας, ἐν γένει.

ΟΜΑΣ «6» — ΘΕΣΕΙΣ ΚΟΣΤΟΥΣ — ΒΟΗΘΗΤΙΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ *

60 Διοικητικὴ Λειτουργία

600 Ἔξοδα συμβούλων, ἔξοδα ταξιδίων, ἔρευνα, δαπάναι πειραματισμοῦ καὶ ἀναπτύξεως, ἀεριοφως, δαπάναι ἐργοστασίου, ἐπισκευαὶ καὶ συντήρησις (ἐξωτερικοὶ ἐργολάβοι), πυρασφάλεια, ἀποκομιδὴ ἀπορριμμάτων καὶ ὑπερβολικὴ κατανάλωσις ὕδατος

(*) Ἐνταῦθα τὸ σχέδιον ἀναφέρει δέκα βοηθητικὰς ὑπηρεσίας : 60, 61, 62 ... 69. Ἐπειδὴ ὁ μερισμὸς τῶν ἐξόδων ἐκάστης ὑπηρεσίας εἰς τὰ κύρια παραγωγικὰ κέντρα παρέχει δυσκολίας (ἐκλογὴ τοῦ καταλλήλου κριτηρίου, φόρτος ἔγγραφῶν, κ.λ.π.) συνιστᾶται ὁ περιορισμὸς τῶν δευτερευουσῶν τούτων θέσεων κόστους εἰς τὰς πρᾶγματι ἀπαραιτήτους : Ὑπηρεσία μεταφορῶν, Κινητηρίου δυνάμεως, Συνεργεῖα ἐπισκευῶν κλπ. Μ.Τ.

- 601 Ἀμοιβαὶ λογιστῶν καὶ ἐλεγκτῶν, ναῦλοι, ἔξοδα αὐτοκινήτων, ταχυδρομικά, τηλεφωνικά καὶ τηλεγραφικά, ὑλικὸν γραφείων, ἀσφάλεια.
- 2 Συνδρομαὶ εἰς ἐργοδοτικὰς ὀργανώσεις, φόρος μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν, ταμεῖον συντάξεων (ἐργοδοτικὴ εἰσφορά), ταμεῖον αὐτασφαλείας ἐργατῶν
- 3 Ἐνοίκιον, ὕδρευσις, φόρος δημοτικῆς καὶ ἐγγείου προσόδου, νυκτοφυλακὴ, καθαριότης
- 4 Ἀποσβέσεις
- 5 Ἡλιοπλῖαι, ἔξοδα σχεδίων καὶ σκαριφημάτων
- 6 Μεταφορικά ἐφοδιασμοῦ, προμήθειαι ἀγορᾶς, ληφθεῖσαι ἐκπτώσεις
- 7 Ἐνέργεια καὶ φωτισμός, καύσιμα
- 8 Ὑλικά, μισθοὶ καὶ ἡμερομίσθια
- 9 Θὰ ἀφεθῆ ἑλεύθερος (βλέπε λογαριασμὸν 709)
- 61 Συνεργεῖον ἐπισκευῶν καὶ συντηρήσεως
610—619 Ὡς εἰς τὸν πρωτ. λογαριασμὸν 60, δευτεροβαθμίους 600—609
- 62 Ἐνέργεια, φωτισμός, ἀτμός, ὕδωρ κλπ.
620—629 Ὡς εἰς τὸν πρωτοβάθμιον λογαριασμὸν 60
- 63 Ὑπηρεσία κτιρίων
630—639
- 64 Ὑπηρεσία μεταφορῶν
640—649
- 65 Διοικήσις ἀποθηκῶν
650—659
- 66 Ὑπηρεσία προσωπικοῦ, γραφείου προσωπικοῦ καὶ μισθοδοσιῶν
660—669
- 67 Προγραμματισμὸς παραγωγῆς, ἐποπτεία, καθοδήγησις
670—679
- 68 Ὑπηρεσία κοινωνικῆς προνοίας
680—689
- 69 Τμῆμα ἐρευνῶν, πειραματισμοῦ καὶ ἀναπτύξεως
690—699

ΟΜΑΣ «7» — ΘΕΣΕΙΣ ΚΟΣΤΟΥΣ—ΚΥΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

70 Κύριον Παραγωγικὸν Κέντρον «Α»

700 Ἐξοδα συμβούλων, ἔξοδα ταξιδίων, ἔρευνα, δαπάναι πειραματισμοῦ καὶ ἀναπτύξεως, ἀερίοφος, δαπάναι ἐργοστασίου, ἐπισκευαὶ καὶ συντήρησις (ἔξωτερικοὶ ἐργολάβοι), πυρασφάλεια, ἀποκομιδὴ ἀπορριμμάτων καὶ ὑπερκατανάλωσις ὕδατος

- 1 Ἀμοιβαὶ λογιστῶν καὶ ἐλεγκτῶν, ναῦλοι, ἔξοδα αὐτοκινήτων, ταχυδρομικά, τηλεφωνικά καὶ τηλεγραφικά, ὑλικὸν γραφείου, ἀσφάλεια
- 2 Συνδρομαὶ εἰς ἐργοδοτικὰς ὀργανώσεις, φόρος μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν,

ταμείον συντάξεων (ἐργοδοτική εισφορά), ταμείον ἀντασφαλείας ἐργατῶν

703 Ἐνοίκιον, ὕδρευσις, φόρος δημοτικῆς καὶ ἐγγείου προσόδου, φύλαξις, καθαριότης

4 Ἀποσβέσεις

5 Ἡλιοτυπία, ἔξοδα σχεδίων καὶ σκαριφημάτων

6 Μεταφορικά ἐφοδιασμοῦ, προμήθειαι ἀγορᾶς, ληφθεῖσαι ἐκπτώσεις

7 Ἐνέργεια καὶ φωτισμός, καύσιμα

8 Ὑλικά, μισθοὶ καὶ ἡμερομίσθια

9 Βοηθητικαὶ ὑπηρεσίαι, γενικὰ ἔξοδα

7090 διοικητικὴ λειτουργία

1 τμῆμα ἐπισκευῶν καὶ συντηρήσεως

2 ἐνέργεια, φωτισμός, ἀτμός, ὕδωρ

3 τμῆμα κτιρίων

4 τμῆμα μεταφορῶν

5 τμῆμα διευθύνσεως ἀποθηκῶν

6 τμῆμα προσωπικοῦ, μισθοδοσιῶν κλπ.

7 τμῆμα παραγωγικοῦ προγραμματισμοῦ, ἐπιθεωρήσεως

8 τμῆμα κοινωνικῆς προνοίας

9 τμῆμα ἐρευνῶν, ἀναπτύξεως καὶ πειραματισμοῦ

71 Κύριον Παραγωγικὸν Κέντρον «Β»

710—719 Παρόμοια μὲ τὰ ἀνωτέρω 700—709

72 ἕως 79 Κύρια Παραγωγικὰ Κέντρα «Γ» ἕως «Κ»

Συνιστᾶται ὅπως τὸ σύνολον τῶν γενικῶν ἐξόδων τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ομάδος 6 μεταφέρεται, ἀναλόγως τῶν παρασχεθεῖσάν ὑπηρεσιῶν, κυρίως μὲν εἰς τὰ κύρια παραγωγικὰ κέντρα, μερικῶς δὲ εἰς τὰ ἔξοδα πωλήσεων καὶ διάθεσεως καὶ ἀναλύσεως τῆς ἀγορᾶς τῆς ομάδος 9. Οἰαδήποτε προσπάθεια μεταφορᾶς τῶν ἐξόδων βοηθητικῆς τινος ὑπηρεσίας εἰς ἄλλην ἢ ἄλλας δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἀτέρομονα σύγκρισιν, ἐκτὸς ἐὰν εἶναι δυνατὴ ἡ κατάστρωσις ὀριστικοῦ σχεδίου καθορίζοντος τὴν σειρὰν τῆς ἀπορροφῆσεως (*). Δεδομένου ὅτι αἱ θέσεις κόστους ἀπορροφοῦν ἀπὸ τὰς ομάδας 3 καὶ 4 τὸ ἀναλογοῦν αὐταῖς μέρος ὅλων τῶν λογαριασμῶν κατ' εἶδος στοιχείων τοῦ κόστους, οἱ λογαριασμοὶ τῶν εἶναι οἱ αὐτοί, μὲ μόνην ἐξαίρεσιν ὅτι οἱ λογαριασμοὶ 609, 619 κλπ. δὲν χρησιμοποιοῦνται, καὶ τοῦτο ἵνα οἱ ἀντίστοιχοι λογαριασμοὶ τῆς ομάδος 7 (λογαριασμοὶ 709, 719 κλπ.) περιλάβουν τὰ γενικὰ ἔξοδα τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς ἕκαστον τῶν κυρίων παραγωγικῶν κέντρων.

* Ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐνδοκαταλογίσωμεν (*) τὰ ἔξοδα τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν,

(*) Ἐνταῦθα τὸ σχέδιον προβαίνει εἰς μίαν θαρραλέαν θυσίαν θεωρητικῆς ἀρετῆς, ἐκ λόγων σκοπιμότητος. Ὡς γνωστόν, μεταξὺ τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν πραγματοποιεῖται μία ροὴ παροχῶν καὶ ἀντιπαροχῶν: π.χ. τὸ συνεργεῖον ἐπισκευῶν ἐπισκευάζει βλάβας τοῦ τμήματος ἠλεκτροπαραγωγῆς ἀλλὰ χρησιμοποιεῖ ρεῦμα προερχόμενον ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. Συνεπῶς, διὰ νὰ γνωρίζωμεν τὸ σύνολον τῶν ἐξόδων (κόστος) τοῦ συνεργεῖου, πρέπει νὰ συνυπολογίσωμεν καὶ τὸ καταναλισκόμενον ρεῦμα. Ἀλλὰ εἰς τὸ κά-

ρεσιῶν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν σχετικῶς οἱ λογαριασμοὶ 609, 619 κλπ.

Μετὰ τὴν ἐκτόπισιν τῶν γενικῶν ἐξόδων τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν ἀπὸ τὴν ομάδα 6, ἅπαντα τὰ ἀφορῶντα τὴν παραγωγὴν γενικὰ ἐξοδα περιέχονται εἰς τὴν ομάδα 7 τῶν κυρίων παραγωγικῶν κέντρων. Τὰ ἐξοδα ταῦτα καταλογίζονται εἰς τὰ προϊόντα, εἰς τὸν λογαριασμὸν «Γενικὰ ἐξοδα προϊόντων ὑπὸ καταργασίαν», (πρωτοβάθμιος λογαριασμὸς 82) ἀναλόγως τῶν παρασχεθεισῶν ὑπηρεσιῶν, βάσει προκαθορισμένων συντελεστῶν ὡς : ὠριαίου συντελεστοῦ ἢ ποσοστοῦ ἐπὶ ἀμέσων ἐργασίας (*).

Τὰ γενικὰ ἐξοδα, οὕτω καταμερισθέντα, ἀντιπροσωπεύουν μέρος τοῦ συνόλου τῶν βιομηχανικῶν ἐξόδων ἅτινα δέον νὰ ἐνσωματωθοῦν εἰς τὸ κόστος τῶν ἐτοιμῶν προϊόντων. **Εἶναι οὐσιώδεις νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι τὰ ἀμεσα ἐξοδα ὑλικῶν καὶ ἐργατικῶν τῶν παραχθέντων ἀγαθῶν δὲν βαρύνουν τὰς θέσεις κόστους.**

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον συνεστήθη ἡ συγκέντρωσις τῶν λογαριασμῶν κατ' εἶδος στοιχείων κόστους εἰς τὰς ομάδας 3 καὶ 4. Ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦμεν νὰ υἱοθετηθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν σταθερῶν καὶ μεταβλητῶν στοιχείων τοῦ κόστους, δέον νὰ συνυπάρξουν οἱ λογαριασμοὶ τῶν δύο τούτων ομάδων, ὁμοῦ μετὰ τῶν ομάδων 3 καὶ 4.

ΚΕΦ. 7.— ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΣΤΟΥΣ

ΟΜΑΣ «8»

Οἱ εἰς τὴν ομάδα ταύτην κατατασσόμενοι λογαριασμοὶ ἀντιπροσωπεύουν τοὺς φορεῖς κόστους ἐν τῇ τελικῇ των μορφῇ, τουτέστι τὸ παραχθὲν ἢ τὰ παραχθέντα προϊόντα.

Κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διαφορῶν ομάδων, ἀπὸ τῆς 3ης καὶ ἐντεῦθεν, τὰ ἐξοδα κατὰ πρῶτον μὲν ἀνελύθησαν καὶ συνεκεντρώθησαν κατ' εἶδος, ἐν συνεχείᾳ δὲ τὰ γενικὰ ἐξοδα συνεκεντρώθησαν κατὰ τμήμα (κατὰ προορισμόν). Τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ ἀφ' ἑνὸς μὲν παραοχῆς ἀμέσως ἐξακριβουμένου στατιστικῶν στοιχείων, ἀφ' ἑτέρου δέ, ὅπως σπουδαιότερον, ἀπὸ ἀπόψεως κοστολογίσεως, συγκεντρώσεως τῶν ἐξόδων κατὰ τρόπον καθιστῶντα εὐχερῆ τὸν ὄρθον καταλογισμὸν των ὡς στοιχείων κόστους τῶν παραχθέντων προϊόντων.

Ἡ διάρθρωσις τῆς ομάδος 8 δύναται νὰ καταρτισθῇ ὡς ἔπεται :

στος τοῦτο εἰσέρχονται καὶ αἱ ... ἐπισκευαί, Ἐξ οὗ φαῦλος κύκλος. Ἡ δυσχέρεια αὕτη ὑπερνικάται καὶ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς. Συνηθέστερον λαμβάνονται ὑπ' ὄψει μόνον αἱ παροχαὶ κατὰ φυσικὴν τινὰ διαδοχὴν, ὅχι ὅμως καὶ αἱ ἀντιπαροχαί. Τὸ σχέδιον ὑποδεικνύει νὰ μὴ λαμβάνονται διόλου ὑπ' ὄψιν αἱ μετοξὺ βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν ἀμοιβαῖαι σχέσεις. Τὰ ἐξοδα ἐκάστης τούτων ἐπιρρίπτονται μόνον ἐπὶ τῶν κυρίων κέντρων κόστους. Μ.Τ.

(*) Ἡ ἐκλογή τοῦ καταλλήλου κριτηρίου καταλογισμοῦ τῶν ἐξόδων κυρίου κέντρου κόστους ἐπὶ τῶν ἀντιστοίχων φορέων (π.χ. γενικὰ βιομηχανικὰ ἐξοδα κλωστήριου-παραχθεῖσαι κλωσταί), εἶναι ἀπολύτως θεμελιώδους σημασίας. Τὸ σχέδιον τὸ ἀντιπαρέχεται, διότι εἶναι ζήτημα ποῦ ἀφορᾷ τὴν θεωρίαν τῆς κοστολογίσεως, εἰς δὲ τὴν πράξιν πρέπει νὰ ἐπιλύεται κατὰ ἐνιαῖον τρόπον εἰς ἕκαστον κλάδον. Ἐξ οὗ ἡ ἀνάγκη ὑποεπιτροπῶν μελέτης-προσαρμογῆς ἐνὸς γενικοῦ λογιστικοῦ σχεδίου εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους τομεῖς τῆς οἰκονομίας. Εἰς τὰς Η.Π.Α., Γερμανίαν, κλπ. ἔχουν ἐκπονηθῆ πολυάριθμα τοιαῦτα σχέδια. Μ.Τ.

ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΣΤΟΥΣ

Λογαριασμός παραγωγής, ήμιτεχνήματα και εξαρτήματα, έτοιμα προϊόντα

- 80 "Υλαι (υπό κατεργασίαν)
 800 Προϊόν «Λ»
 1 » «Μ»
- 81 Έργατικά προϊόντων υπό κατεργασίαν
 810 Προϊόν «Λ»
 1 » «Μ»
- 82 Γενικά έξοδα προϊόντων υπό κατεργασίαν
 820 Προϊόν «Λ»
 1 » «Μ»
- 83 Κατασκευασθέντα ήμιτεχνήματα
 830 Προϊόν «Λ»
 1 » «Μ»
- 84 Έτοιμα προϊόντα (κατασκευασθέντα ή αποθέματα εν τῷ έργοστα-
 σίῳ χονδρικής πωλήσεως)
- 88 Έτοιμα προϊόντα (κατασκευασθέντα ή αποθέματα χονδρικής πωλή-
 σεως εις τὰ κέντρα πωλήσεως)
- 89 Έτοιμα προϊόντα (αποθέματα λιανικής πωλήσεως εις κέντρα πωλήσεως)

Τὸ σοβαρώτερον τμήμα τῆς ομάδος ταύτης εἶναι ὁ λογαριασμός «παραγω-
 γή» τοῦ ὁποίου ἡ ἀποστολὴ εἶναι ἡ συγκέντρωσις κατὰ προϊόν τῶν προηγουμέ-
 νως ἀναλυθέντων στοιχείων κόστους, ἂν καὶ ἡ τρέχουσα λειτουργία του δύναται
 νὰ ποικίλῃ αἰσθητῶς, ἀναλόγως τοῦ χρησιμοποιουμένου συστήματος κοστολογή-
 σεως. Εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ Πιν. 6, οἱ λογαριασμοὶ 80
 ἕως 82 ἀποτελοῦν τοὺς λογαριασμοὺς ἐλέγχου τοῦ λογαριασμοῦ τῆς παραγωγῆς,
 θὰ ὑποδιαρεθοῦν δὲ περαιτέρω, εἰς τὸ ἀναλυτικὸν καθολικόν, ἢ ἄλλως πῶς
 κατὰ τὰς εἰδικὰς ἀνάγκας, διὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν τοὺς λογαριασμοὺς παραγωγικοῦ
 κόστους τοῦ κατ' εἶδος προϊόντος. Εἰς τὴν περίπτωσιν συστήματος προϋπολογι-
 σμένης κοστολογήσεως (Standard Cost System) (*) εἶναι δυνατὸν νὰ καθορι-
 σθοῦν σταθεροὶ προκαθορισμένοι ἀριθμοὶ δι' ἕκαστον προϊόν, ἐνῶ εἰς τὰς βιο-
 μηχανίας αἵτινες κοστολογοῦν βάσει τῶν δαπανῶν κατασκευῆς (Job Cost Sy-
 stem) θὰ ἀπαιτῆται νέος ἀριθμὸς δι' ἕκαστην παραγγελίαν (ἀρχομένην ἐργασίαν).
 Τὰ ἀποπερατούμενα προϊόντα δεόν νὰ πιστοῦνται εἰς τὸν λογαριασμὸν παραγωγῆς
 χρεώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Έτοιμα προϊόντα» (δευτεροβάθμιος λογαριασμός 84).
 Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ παραγωγῆς παρουσιάζει τὸ κόστος τῶν ὑπὸ κατ-
 εργασίαν μὴπω περατωθειῶν κατασκευῶν (**).

(*) Ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὴν τεχνικὴν τῶν Standard Costs, βλ. Μ. ΤΣΙΜΑΡΑ :
 Κόστος, Κοστολόγησις, Βιομηχανικὴ Λογιστικὴ σελ. 23, καὶ Ἀρχαὶ Γενικῆς Λογιστικῆς,
 Τομ. ΙΙΙ σελ. 152.

(**) Ἡ διατύπωσις εἶναι ἐλαττωματικὴ. Ἀφήνει νὰ νοηθῇ ὅτι ἡ ἀξία τῶν ἐν κατερ-
 γασίᾳ ὑλικῶν προκύπτει αὐτομάτως, ὡς ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ, ἐνῶ, εἰς τὴν πραγμα-

Ὁ λογαριασμός 83—ήμιτεχνήματα (ἢ καὶ τμήματα προϊόντων ἢ ἀνταλλακτικά κλπ.) χρησιμεύει διὰ τὰ ἐξυπηρετῆ τὰς ἀνάγκας τῶν βιομηχάνων μαζικῆς παραγωγῆς, ἀποθεματοποιούντων τεμάχια ἢ ποσότητας προϊόντων ἢ συναρμολογήσεις ἕτινα κατασκευάζονται ἵνα πωληθοῦν ἐν καιρῷ ὡς ἔχουν ἢ νὰ μετατραποῦν περαιτέρω εἰς ἔτοιμα προϊόντα.

Τὸ κόστος τῶν τμημάτων τούτων δύναται νὰ ἐπαναχθῆ εἰς τὸν λογαριασμὸν «Υλικά ἐν κατεργασίᾳ» καὶ νὰ ἐνσωματωθῆ εἰς τὸ παραγωγικὸν κόστος, ἢ νὰ προστεθῆ εἰς τὸ, ἔλλειπες ἄλλωστε, παραγωγικὸν κόστος, πρὶν ἢ περιληφθῆ εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἐτοιμα προϊόντα». Ἀπὸ πλευρᾶς καταγραφῆς εἶναι προτιμότερος ὁ τελευταῖος τρόπος, ἐφ' ὅσον ἐννοεῖται εἶναι ἐφαρμύσιμος, δεδομένου ὅτι προλαμβάνει τὴν γενικὴν διαστρέβλωσιν ἢ ὁποῖα δημιουργεῖται ὅταν τὰ ἡμιτεχνήματα (περιλαμβανομένων τῶν ὕλων, τῶν ἐργατικῶν καὶ τῶν γενικῶν ἐξόδων) μεταφέρονται εἰς τὸν λογαριασμὸν «Παραγωγή» (*).

Ὁ λογαριασμός 84 καταγράφει τὴν ἀξίαν τῶν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ἀποθεμάτων ἐτοιμῶν προϊόντων. Ὁ λογαριασμός οὗτος πιστοῦται ὅταν τὰ ἐμπορεύματα μεταφέρονται ἐκ τοῦ ἐργοστασίου εἰς τὰ ἀποθέματα τῶν διαφόρων κέντρων πωλήσεως, τῶν ἐξυπηρετούμενων διὰ τῶν λογαριασμῶν 88 καὶ 89, ἀναλόγως τῆς μεταφορᾶς τῶν εἰς κέντρα λιανικῆς ἢ χονδρικῆς πωλήσεως.

ΚΕΦ. 8.— ΟΜΑΣ «9» — ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ, ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Οἱ λογαριασμοὶ τῆς ὁμάδος 9 ἀποτελοῦν τὸν τελικὸν σκοπὸν ὀλοκλήρου τοῦ συστήματος. Ἐνταῦθα τὸ ὄργανικὸν ἔσοδον ἐγγράφεται εἰς τοὺς λογαριασμοὺς μετὰ τοῦ κόστους τῶν πωλουμένων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐξόδων τῆς πραγματοποιήσεως τῶν πωλήσεων καὶ καθορίζεται τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα. Ἐνταῦθα ἐπὶ πλεόν ἀπορροφοῦνται τὰ ἀνόργανα ἔσοδα καὶ ἔξοδα μετὰ τῶν διαφορῶν ἐξ ἀποκλίσεων ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν κατωτέρω λογαριασμῶν :

90/91 Ἔξοδα πωλήσεως, διερευνησεως τῆς ἀγορᾶς καὶ ἔξοδα διαθέσεως (προωθήσεως)

90 Γενικά ἔξοδα μεταφερθέντα ἐκ τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν

900 Τμήματα διοικητικῆς λειτουργίας

1 Συνεργεῖον ἐπισκευῶν καὶ συντηρήσεως

2 Τμήματα ἐνεργείας, φωτισμοῦ, ἀτμοῦ, ὕδατος κλπ.

3 Τμήμα κτιρίων

4 Τμήμα μεταφορῶν

5 Διοικήσεις ἀποθηκῶν

6 Ἐποπτεία καὶ πληρωμὴ προσωπικοῦ

7 Προγραμματισμὸς παραγωγῆς, ἐποπτεία, καθοδήγησις

τικότητα, καθορίζεται κατόπιν ἀποτιμήσεως. Κατόπιν τούτου μόνον, εἶναι γνωστὸν τὸ κόστος τῶν παραχθέντων καὶ συνεπῶς εἶναι δυνατὴ ἡ ἐγγραφή: «Προϊόντα ἔτοιμα εἰς Παραγωγήν». Ἡ ἀντίθετος τακτικῆ, ὡς διατυπῶνται εἰς τὸ κείμενον, εἶναι δυνατὴ μόνον ἐπὶ Standard Cost, ὅπου ἡ ἐγγραφή: «Προϊόντα εἰς Παραγωγήν» γίνεται εἰς προκαθορισμέναις (σταθεράς) τιμᾶς. Μ.Τ.

(*) Ἡ παρατήρησις εἶναι ἀξία ἰδιαίτερας προσοχῆς. Μ.Τ.

908 Τμήμα κοινωνικής προνοίας

9 Τμήμα ἐρευνῶν, πειραματισμοῦ καὶ ἀναπτύξεως

91 Γενικά ἔξοδα ἄσχετα πρὸς τὰ μεταφερθέντα ἐκ τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν

910 Ἀμοιβαὶ συμβούλων, ἔξοδα ταξιδίων, ἔξοδα ἐρευνῶν πειραματισμοῦ καὶ ἀναπτύξεως, ἀεριόφως, ἔξοδα ἐργοστασίου, ἐπισκευαὶ καὶ συντήρησις (ἐξωτερικοὶ ἐργολάβοι), πυρασφάλεια, ὑπερκατανάλωσις ὕδατος

1 Ἀμοιβαὶ λογιστῶν καὶ ἐλεγκτῶν, ναῦλοι, ἔξοδα αὐτοκινήτων, ταχυδρομικά, τηλεφωνικά καὶ τηλεγραφικά, ὑλικὸν γραφείου, ἀσφάλεια

2 Συνδρομαὶ εἰς ἐργοδοτικοὺς ὀργανισμούς, ταμεῖον συντάξεων προσωπικοῦ, φόρος μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν, ταμεῖον ἀτσαφείας

3 Ἐνοίκιον, ὕδρευσις, δημοτικὸς φόρος καὶ φόρος ἐγγείου προσόδου, φύλαξις καὶ καθαριότης

4 Ἀποσβέσεις

5 Ἡλιοτυπία, σχέδια καὶ σκαριφήματα

6 Μεταφορικά ἐφοδιασμοῦ, προμήθεια ἀγορῶν, ληφθεῖσαι ἐκπτώσεις

7 Ἐνέργεια, φωτισμός, καύσιμα

8 Ὑλικά, μισθοὶ καὶ ἡμερομίσθια

9 Ἀπορροφεῖ τὰ στοιχεῖα κόστους ὡς ὁ πρωτοβάθμιος λογαριασμός 38 (ὁμάς 3)

92 Ἐξοδα ἐξυπηρετήσεως πελατείας

93 Κόστος πωληθέντων ἐμπορευμάτων (ὡς κόστος ἐργοστασίου ἢ ἀποθήκης)

94 Πωλήσεις (κατανεμημένα κατὰ προϊόν, τόπον πωλήσεως ἢ καθ' οἶανδήποτε ἄλλην ἐπιθυμητὴν βάσιν).

95 Ἐπιστροφαὶ πωλήσεων καὶ ἐκπτώσεις

96 Μὴ ὀργανικά ἔξοδα

97 Μὴ ὀργανικά ἔσοδα

98 Ποσοτικαὶ διαφοραὶ ἐπιβαρύνσεως ὑλῶν καὶ ἐργατικῶν (ἐφ' ὅσον δὲν ἀπερροφήθησαν κατὰ τὴν βιομηχανοποίησιν)

99 Λογαριασμοὶ ἀποτελεσμάτων

Ἰδιαιτέρα προσοχὴ κατεβλήθη διὰ τὴν σύνθεσιν τῶν πρωτοβαθμίων λογαριασμῶν 90 καὶ 91, πρὸς ἀπλοποίησιν τῆς μεταφορᾶς τῶν ὡς κόστος πωλήσεως κατατεταγμένων γενικῶν ἐξόδων. Ὁ λογαριασμός 90 δέχεται τὴν ἀναλογίαν τῶν, ἐκ τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν μεταφερθέντων, γενικῶν ἐξόδων, καὶ οἱ λογαριασμοὶ τοῦ πρωτοβαθμίου λογαριασμοῦ 91 δέχονται τὰς χρεώσεις των δι' ἀπ' εὐθείας μεταφορῶν τῶν ὁμάδων 3 καὶ 4. Ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν κυρίων παραγωγικῶν κέντρων, οἱ δευτεροβάθμιοι

λογαριασμοί 910 έως 917 χρεούνται εκ τῆς ομάδος 3 (πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί 30 μέχρι 37 ἀντιστοίχως), ὁ δευτεροβάθμιος λογαριασμός 918 δέχεται χρεώσεις εκ τῆς ομάδος 4 καὶ ὁ λογαριασμός 919 ἀπορροφεῖ τὸ σύνολον τῶν λογαριασμῶν κατ' εἶδος τῶν στοιχείων κόστους τοῦ πρωτοβαθμίου λογαριασμοῦ 38, μὲ τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ λογαριασμοῦ 387, «Τελωνειακοὶ δασμοί», ὅστις, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ Κεφ. 4, μεταφέρεται εἰς τὴν ομάδα 8, ἐνσωματούμενος εἰς τὸ κόστος τῶν ἐτοιμῶν προϊόντων.

Τὰ ἔξοδα ἐξυπηρετήσεως μετὰ τὴν συναλλαγὴν ἤτοι ἡ συμβατικὴ συντήρησις τῶν ἐπὶ ἐγγυήσει πωλουμένων ἐμπορευμάτων προβλέπονται εἰς τὸν πρωτοβάθμιον λογαριασμὸν 92, δεδομένου ὅτι εἶναι ὀργανικὰ ἔξοδα μὴ ἀφορῶντα τὰς λειτουργίας: τεχνικὴν καὶ πωλήσεων.

Αἱ χρεώσεις τοῦ κόστους πωλήσεων τοῦ πρωτοβαθμίου λογαριασμοῦ 93 προέρχονται εκ τῶν πιστώσεων τῶν λογαριασμῶν 88 καὶ 89, καὶ τοῦ 84 εἰς τὰς περιπτώσεις κατ' ὡς αἱ πωλήσεις ἐνεργοῦνται ἀπ' εὐθείας εκ τοῦ ἐργοστασίου.

Αἱ ἐν τῷ κειμένῳ καὶ εἰς τοὺς πίνακας παραπομπαί, σχετικῶς μὲ τὸν λογαριασμὸν κερδῶν καὶ ζημιῶν καὶ τοὺς λογαριασμοὺς ἀποτελεσμάτων, νοῦν τοὺς λογαριασμοὺς κερδῶν καὶ ζημιῶν τῶν λειτουργιῶν τεχνικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἢ τοὺς λογαριασμοὺς ἀποτελεσμάτων ὅτινες ἀναγκαιοῦν εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν.

ΚΕΦ. 9.—ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΝΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΙΚΗΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Εἰς τὰ κεφάλαια 1 ἕως 8 ἀνεπτύχθησαν αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ τῆς Μεθοδικῆς Ταξινομήσεως τῶν Λογαριασμῶν, ὡς καθιερώθησαν ἵνα ἱκανοποιῶν τὰς ἀνάγκας τῆς μέσης αὐστραλιανῆς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως. Ἡ σχετικὴ ἐλαστικότης καὶ ἡ ἀπεριόριστος προσαρμοστικὴ ἱκανότης τῆς ταξινομήσεως ταύτης, ἡ ἀπλότης τῆς καὶ τὸ πλεονέκτημα τῆς ὀλοκληρώσεως τῶν ὀικονομικῶν καὶ κοστολογικῶν δεδομένων θὰ προκαλέσουν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν προοδευτικῶν ἐπιχειρηματιῶν. Διὰ τὴν περαιτέρω διευκρίνισιν τῆς μεθοδικῆς ταξινομήσεως ἀκολουθοῦν δύο παραδείγματα παραστατικῶν διαγραμμάτων πορείας τῶν λογαριασμῶν.

Τὸ πρῶτον (Πίν. 4) ἐσχεδιάσθη πρὸς χρῆσιν ὑπὸ ἠλεκτρολογικῆς ἐπιχειρήσεως χρησιμοποιουμένης πρότυπον κόστος (Standard Cost) καὶ τὸ δεύτερον (Πίν. 5) διὰ μηχανολογικὴν ἐπιχειρήσιν ἐφαρμόζουσαν κοστολογικὴν διαδικασίαν βάσει τῶν πραγματοποιουμένων δαπανῶν κατασκευῆς (Job Costing System)*.

(*) Ἡ περίπτωσις κοστολογήσεως βάσει τῶν πραγματοποιουμένων δαπανῶν ὡς π.χ. εἰς μηχανουργία, δομικὰς κατασκευὰς (Job Cost) κλπ. δὲν ἀποκλείει τὴν χρησιμοποίησιν τῶν Standard Costs. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τότε, αἱ προκαθορισμένα τιμὰ περιορίζονται συνήθως εἰς ὀρισμέναν γνωστὰς καὶ τυποποιημένας ἐπεξεργασίας καὶ κατασκευὰς. Ὅπωςδὴποτε, τὰ ἀναπτυσσόμενα ἐνταῦθα, σχετικῶς πρὸς τὰ Standard Costs, ἔχουν πρὸς τὸ παρόν, θεωρητικὴν διὰ τὴν χώραν μας σημασίαν, διότι ἡ ἑλληνικὴ πρακτικὴ, στερουμένη ἀκόμη ἀξιολόγου καὶ ἐπιστημονικῆς βιομηχανικῆς λογιστικῆς, εἶναι ἄσφορος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τοιοῦτον ζήτημα. Μ.Τ.

Ἡ Διεύθυνσις Συντάξεως τῶν «ΣΠΟΥΔΩΝ» διατυπώνει διαφωνίαν πρὸς τὴν γνώμην τοῦ ἐκλεκτοῦ συναδέλφου, ὅχι διότι δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἑλλειψιν σοβαρᾶς βιομηχανικῆς λογιστικῆς παραδόσεως ἐν Ἑλλάδι — ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου εἶναι ἐκτὸς ἀντιρρήσεως

Τὸ παραστατικὸν διάγραμμα τοῦ πίν. 4 συνετάγη διὰ τὴν καλύψην τὰς ἀνάγκας ἠλεκτρολογικῆς ἐπιχειρήσεως πολλαπλῶν προϊόντων, λειτουργοῦσης βάσει συστήματος προτύπου κοστολογήσεως. Οἱ λογαριασμοὶ καὶ ἡ κατάταξις τῶν ἀκολουθοῦν τὴν γενικὴν κατάταξιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ πίν. 6, ἐκ τῆς ὁποίας δύναται νὰ ληφθοῦν συμπληρωματικοὶ λογαριασμοί, ἐφ' ὅσον παρίσταται ἀνάγκη.

Δὲν γίνεται εἰδικὴ μεία τῆς λειτουργίας τῶν λογαριασμῶν τῶν ὁμάδων 0,1,2 καὶ 3 δεδομένου ὅτι οὗτοι ἀκολουθοῦν ὁμαλὴν λογιστικὴν διαδικασίαν. Ἡ ἀρχὴ τοῦ προτύπου κόστους γίνεται εὐδιάκριτος εἰς τὴν ὁμάδα 4 κατὰ τὴν σχετικὴν μὲ τὰς ἀγορὰς ὑλικῶν καὶ τὰ ἡμερομίσθια διαδικασίαν. Ὅταν ἀγοράζονται τὰ ὑλικά ἀγονταί εἰς τὴν χρέωσιν τῶν λογαριασμῶν ἀποθεμάτων τῆς ὁμάδος ταύτης, ὑπὸ προκαθορισμένους προτύπους συντελεστὰς (Standard Rates), ὅλων τῶν διαφορῶν αἱ ὁποῖαι προκύπτουν μετὰξὺ τῶν ποσῶν τούτων καὶ τῆς τρεχούσης ἀξίας ἀγομένων εἰς τὴν χρέωσιν ἢ πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Διαφοραὶ ἐξ ἀποκλίσεως τιμῶν ὑλικῶν» τῆς ὁμάδος 2. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ ἰσχύσῃ καὶ διὰ τὰ ἐργατικά, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Διαφοραὶ ἐξ ἀποκλίσεων τιμῶν» μεταφέρεται, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κλεισίματος τῆς χρήσεως, εἰς τὸν λογαριασμὸν κερδῶν καὶ ζημιῶν. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης, αἱ βασικαὶ ἀποκλίσεις ἀπὸ τὰ πρότυπα ἀπομονοῦνται κατὰ τὴν γένεσίν των καὶ οὕτω ἀνακύπτει ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπεμβάσεως τῆς διευθύνσεως πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν τυχόν σφαλμάτων.

Θὰ καταφανῆ ἐκ τῶν κυρίων γραμμῶν - ὁδηγῶν τῶν ἐκπηγαζουσῶν ἐκ τῆς ὁμάδος 4, ὅτι ὅποσδήποτε ἡ μεγαλυτέρα ἀναλογία ὑλικῶν καὶ ἡμερομισθίων μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν παραγωγῆς τῆς ὁμάδος 8. Αἱ μεταφοραὶ αὗται πραγματοποιοῦνται εἰς τὴν προτύπως ὑπολογιζομένην χρήσιν ποσότητος ὑλικῶν καὶ εἰς τὰ προτύπως λογιζόμενα κονδύλια ἐξόδων.

Πᾶσαι αἱ ἀποκλίσεις ἀπὸ τὰ πρότυπα μεταφέρονται ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ «Διαφοραὶ ποσοτικῶν ἀποκλίσεων» τῆς ὁμάδος 9, καὶ αἱ μεταφοραὶ ὑποδηλοῦνται διὰ τῶν βραχειῶν γραμμῶν - ὁδηγῶν αἱ ὁποῖαι δεικνύουν τὰς μεταφορὰς ἀπὸ τὰ ὑλικά καὶ τὰ ἡμερομίσθια τῆς ὁμάδος 4.

Τὰ ἐκ τῶν λογαριασμῶν κατ' εἶδος στοιχείων κόστους προερχόμενα γενικὰ ἔξοδα, ἀρχικῶς καταχωρηθέντα εἰς τὰς ὁμάδας 3 καὶ 4, συγκεντρῶνται εἰς τὴν ὁμάδα 6, διὰ τὰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας, καὶ τὴν ὁμάδα 7, διὰ τὰ κύρια παραγωγικὰ κέντρα. Τὰ ἔξοδα τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν δέον νὰ ἀπορροφηθοῦν ὑπὸ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐξυπηρετουμένων κέντρων, ὅπως τῶν κυρίων παραγωγικῶν κέντρων (ὁμάς 7) καὶ τῆς λειτουργίας διαθέσεως (ὁμάς 9). Οὕτω, τὰ ἔξοδα τῶν

ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀρμοδιωτάτου κ. Τσιμάρου — ἀλλὰ διότι πιστεύει ὅτι, ἔστω καὶ ἄνωθεν, ἐπιβολὴ προτύπου κοστολογήσεως εἰς τὰς βιομηχανίας τυποποιημένων προϊόντων (σιγαρέττα, νήματα, ὑφάσματα ὑαλικά, πρσαριστά, τσιμέντα, χάρτιν, μορφοσιδηρον, γάλα κ.ἄ.) θὰ καταστήσῃ ἀμέσως ἐμφανεῖς — δι' ἀπευθείας συγκρίσεως — τὰς ἀτελείας, παραλείψεις, ἀνεπαρκείας κ.λ.π., ἐγκαταστάσεων καὶ τεχνικῶν μεθόδων, τοῦτο δὲ θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀνάδειξιν τῆς ἀνάγκης τῶν ἀπαιτουμένων βελτιώσεων, πρὸς ἄμεσον ὄφελος τῆς καθόλου ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Τὸ ζήτημα, δηλαδὴ, ἀνάγεται περισσότερον εἰς τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν καὶ ὀλιγώτερον εἰς τὴν λογιστικὴν τεχνικὴν τῆς ἐνεστώσης στιγμῆς. Ἄλλως τε ἔχει καταδειχθῆ ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῆς διὰ νόμου ρυθμίσεως τῶν λογιστικῶν ζητημάτων καὶ εἰς τὸ ἔξωτερικόν καὶ εἰς τὴν χώραν μας, ὅπως μᾶς διδόνκει ἡ ὑφισταμένη λογιστικὴ νομοθεσία ξένη καὶ ἡμετέρα, ὥστε νὰ μὴ ξενίσῃ τοιαύτη παρέμβασις τοῦ Κράτους Σ.Σ.

παραγωγικών τμημάτων απορροφούνται εις τὸν λογαριασμόν «Γενικά ἔξοδα παραγωγῆς» τῆς ομάδος 8, συμφώνως πρὸς προκαθορισμένην (Standard) βᾶσιν καταλογισμού. Οἰαδήποτε διαφορὰ προκύπτουσα μεταξύ τῶν προϋπολογισμένων ἐξόδων καὶ τῶν πραγματοποιουμένων τοιούτων, ἥτις εἶναι ἀνωτέρα ἢ κατωτέρα τῶν καταλογισμῶν, μεταφέρεται εἰς τοὺς λογαριασμοὺς διαφορῶν ἐκ ποσοτικών ἀποκλίσεων τῆς ομάδος 9, ἡ ὁποία δύναται νὰ καταμηθῆ κατὰ βούλησιν.

Αἱ μεταφοραὶ ἐκ τῆς ομάδος 8 καὶ μέσφ τῆς ομάδος 9 εἶναι αὐτονόητοι καί, κατὰ συνέπειαν, δὲν ἔχουν ἀνάγκην εἰμὴ μικρῶν ἐπεξηγήσεων. Τὸ πρότυπον κόστος τῶν ἐτοιμῶν προϊόντων ἄγεται εἰς τὴν πίσωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Παραγωγή» μὲ χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐτοιμα προϊόντα». Ὁ λογαριασμὸς «Κόστος πωλήσεων» τῆς ομάδος 9, χρεοῦται (ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐτοιμα προϊόντα») μὲ τὸ κόστος τῶν πωλουμένων ἀγαθῶν καὶ μεταφέρεται, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κλεισίματος τῆς χρήσεως, μέσφ τοῦ λογαριασμοῦ πωλήσεως, εἰς τὸν λογαριασμόν ἀποτελεσμάτων χρήσεως, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ τῶν λογαριασμῶν διαφορῶν ἐξ ἀποκλίσεων.

Ὅμοίως ἐγένετο πρόβλεψις ὅπως οἱ περιληπτικοὶ λογαριασμοὶ περιλαμβάνουν στοιχεῖα τὰ ὁποία, ἀπὸ καθ' ἑαυτὰ, εἶναι ἔτοιμα μὲν προϊόντα ἀλλὰ τὰ ὁποία δύναται νὰ συναθροισθοῦν εἰς ὀλοκληρωμένα προϊόντα μεταφερόμενα ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ «Παραγωγή» εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἐτοιμα προϊόντα», ἢ τὰ ὁποία δύναται νὰ πωληθοῦν κεχωρισμένως ὡς πωλήσιμα ἀγαθὰ, δι' ὃ καὶ αἱ γραμμαὶ - ὀδηγοὶ κατευθύνονται πρὸς τὸν λογαριασμόν «Κόστος πωλήσεως».

Ὁ δεῦτερος πίναξ (Πιν. 5) εἶναι παραστατικὸν διάγραμμα ἀφορῶν γενικὴν μηχανολογικὴν ἐπιχείρησιν χρησιμοποιοῦσαν σύστημα λογαριασμῶν βᾶσει πραγματοποιουμένης δαπάνης.

Οἱ λογαριασμοὶ τῶν ομάδων 0 καὶ 1 δὲν ἐμφανίζουσιν γραμμάς - ὀδηγούς, ἀλλ' οἱ λογαριασμοὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ θὰ δέχονται, περιοδικῶς, χρεώσεις ἐκ τῶν ἀντιστοίχων λογαριασμῶν ἐξόδων τῆς ομάδος 2, ὡς ὑποδεικνύεται.

Τὰ γενικά ὀργανικά ἔξοδα ἀναλύονται εἰς τοὺς λογαριασμοὺς κατ' εἶδος τῶν στοιχείων κόστους, οἱ ὁποιοί, ἐν συνεχείᾳ, μεταφέρονται βᾶσει σχετικῶν συν-

ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΝ ΜΑΣ ΘΕΜΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 178)

τραπεζικοῦ τόκου θὰ δημιουργήσῃ αὐτομάτως τὴν στροφὴν τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως πρὸς τὰς τραπεζικὰς καταθέσεις καί, κατὰ συνέπειαν, τὸν ἐπιπαρκεστέρων ἐφοδιασμόν τῆς οἰκονομίας διὰ ρευστῶν κεφαλαίων. Ἡ βαθμιαία ἐξάλειψις τῆς στενότητος χρήματος θὰ ἐπιφέρῃ, ἐν τελικῇ ἀναλύσει, καὶ τὴν πτώσιν τοῦ τραπεζικοῦ τόκου. Θὰ ἐπανέλθῃ οὕτω, διὰ σταδιακῶν καὶ προγραμματισμένων ἐνεργειῶν, ἡ ἑλληνικὴ χρηματαγορὰ εἰς τὸν κανονικὸν τῆς ρυθμὸν καὶ ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ρευστοῦ κεφαλαίου εἰς τὰ φυσιολογικά τῆς ἐπίπεδα.

Ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε ἐλέχθησαν συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ νομισματικὴ πολιτικὴ μίας χώρας πρέπει νὰ ἀποτελῆ μέρος τῆς γενικωτέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Νὰ ἀποτελῆ τὸ μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν ταύτης καὶ οὐχὶ τὸν σκοπὸν.

Δὲν πρέπει ὅμως τὰ διαφεύγη τῆς προσοχῆς μας ὅτι τὰ οἰκονομικὰ φαινόμε-

τελεστών εις τὰς ομάδας 6, 7 και 9. Οἱ λογαριασμοὶ τῶν ὑποπροϊόντων σημειοῦνται πρὸς μεταφορὰν εἰς τὴν ομάδα 9 μᾶλλον, εἰς τὸν λογαριασμὸν πωλήσεως, ἀλλ' ἢ μεταχειρίσῃς αὐτοῦ θὰ ἐξαρηθῇ ἐκ τῆς φύσεως τῶν ὑποπροϊόντων καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Αἱ ἀποσβέσεις, (προποθιάμιος λογαριασμὸς 34), ἀπορροφεῖ τὴν πίστωσιν τῶν ὀργανικῶν ἐξόδων τῆς κατηγορίας ταύτης, τῆς ἀντιστοίχου χρεώσεως ἐπαναφερομένης εἰς τὰ μὴ ὀργανικὰ ἔξοδα πρὸς ἀντιστάθμισιν τῶν ἐξόδων ἀποσβέσεων τῶν γενομένων εἰς τοὺς λογαριασμοὺς προβλέψων τῆς περιόδου ταύτης.

Τὰ ἄμεσα τεχνικὰ ἔξοδα ὑλικῶν καὶ ἐργατικῶν μεταφέρονται, βάσει τῆς αἰτήσεως ἐφοδιασμοῦ ἢ ἄλλων κοστολογικῶν τρόπων, ἐκ τῶν λογαριασμῶν ἀποθηκῶν, ὑλικῶν, ἡμερομισθίων, τῆς ομάδος 4, εἰς τοὺς ἀντιστοίχους λογαριασμοὺς «Υλικά ὑπὸ κατεργασίαν» ἢ «Τρεχούμενα ἐργατικά» τῆς ομάδος 8.

Ὅπου τὰ ὑλικά, τὰ ἐργατικά καὶ οἱ μισθοὶ δύνανται νὰ καταταγοῦν εἰς γενικὰ ἔξοδα, μεταφέρονται, ὅταν ἀναλυθοῦν, εἰς τὰς ομάδας 6, 7 και 9.

Τὰ γενικὰ ἔξοδα τῆς ομάδος 6 τῶν βοηθητικῶν ὑπηρεσιῶν ἀναλύονται βάσει προκαθορισμένων συντελεστῶν, ὡς ἐξηγήθη προηγουμένως, πρὸς μεταφορὰν τῶν εἰς τὴν ομάδα 7 τὰ ἀφορῶντα τὰς παραγωγικὰς ὑπηρεσίας, καὶ εἰς τὴν ομάδα 9 τὰ ἀφορῶντα τὴν λειτουργίαν διαθέσεως καὶ πωλήσεων.

Τὰ σχετικὰ μὲ τὴν τεχνικὴν λειτουργίαν γενικὰ ἔξοδα, τὰ ἤδη μερισθέντα εἰς τὴν ομάδα 7 τῶν κυρίων παραγωγικῶν κέντρων, μεταφέρονται εἰς τὰ γενικὰ ἔξοδα παραγωγῆς (ὁμάς 8). Θὰ διαπιστωθῇ ὡς ἐξυπηρετητικὸς ὁ διαχωρισμὸς τῶν ἐξόδων εἰς σταθερὰ καὶ μεταβλητά, εἰδικῶς εἰς τὰ κύρια παραγωγικὰ κέντρα (ὁμοίως καὶ ἐντὸς τῆς ομάδος 6).

Εἰς τὴν ομάδα 8, αἱ μεταφοραὶ, ἐκ τῶν λογαριασμῶν παραγωγῆς εἰς τοὺς λογαριασμοὺς ἐτοιμῶν προϊόντων, συντελοῦνται ἅμα τῇ ἀποπερατώσει ἐκάστης παραγγελίας (Job). Ἐγένετο πρόβλεψις παραγωγῆς τμημάτων (μερῶν προϊόντος) παρὰ τρίτου ὑπαναδόχου κατασκευῆς (soustraitant), ὡς ἐπεξηγήθη ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ πίνακος τῶν ἠλεκτρολογικῶν βιομηχανιῶν.

Ἐφ' ὅσον αἱ εἰδικαὶ κατασκευαὶ ἀποπερατοῦνται καὶ προορίζονται δι' ἄμεσον πώλησιν, ἢ μεταφορὰ θὰ γίνῃ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τῶν «Ἐτοι-

μενα εὐρίσκονται εἰς θέσιν ἀλληλεξαρτήσεως καὶ ἀλληλεπηρεασμοῦ, εἰς θέσιν αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ Οἰκονομικὸν Σχέδιον πρέπει νὰ εἶναι ὠλοκληρωμένον καὶ νὰ εὐρίσκειται εἰς πλήρη ἐπαφήν μὲ τὰς δυνατότητας τὰς ὁποίας περικλεῖει ἡ οἰκονομία τὴν ὁποίαν ἐκφράζει.

Εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὴν χώραν μας, παρὰ τὴν ἐκδηλον παθητικότητα αὐτῆς, ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὴν ἀδυναμίαν νὰ ἀπορροφήσῃ παραγωγικῶς τὸν ταχέως ἀνερχόμενον πληθυσμὸν τῆς καὶ τὴν ἐντονον ἀνισοσκελίαν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῆς, ὑποστηρίζομεν ὅτι ὑπάρχουν αἱ προϋποθέσεις τῆς δημιουργίας. Ἄρκει νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὰς δυνατότητας τὰς ὁποίας περικλεῖει ἡ χώρα. Ἄρκει νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς τὰ προστάγματα μιᾶς δημιουργικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ἄρκει νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν ἀνάγκην τῆς θυσίας τοῦ παρόντος πρὸς δημιουργίαν ἐνδὸς ἀσφαλούς μέλλοντος. Ἄρκει νὰ δημιουργήσωμεν τὰς προϋποθέσεις τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς σταθερότητος.

Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ Α.Ι.Λγ. - Ε.Ο.Σ.Τ. κ. ΞΕΝ. Γ. ΠΑΓΩΝΗ

Το κατωτέρω άρθρον απέτελεσε άντικείμενον τής πρώτης όμιλίας τοϋ κ. Ξ. Γ. Παγώνη εις τήν έφετεινήν σειράν τών διαλέξεων τής 'Ανωτέρας Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών, δοθείσης τήν 4 Φεβρουαρίου 1953 εις τήν αίθουσαν τής όδοϋ 'Ακαδημίας 84 τής Σχολής. 'Ο όμιλητής, μηχανικός και οικονομολόγος, είναι διαπρεπές μέλος τής 'Ελληνικής 'Εταιρείας 'Επιστημονικής 'Οργανώσεως τής 'Εργασίας και έκ τών πλέον έμβριθών έν 'Ελλάδι μελετητών τών όργανωτικών ζητημάτων και τών συναφών προβλημάτων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ — ΟΡΙΣΜΟΙ

Προτού περάσω στήν ανάπτυξη τοϋ θέματος τής έπιχειρήσεως, νομίζω άναγκαίο να διευκρινίσω τίς έννοιες πού άναφέρονται στόν τίτλο τής, γιατί πιστεύω ότι μ'αυτόν τόν τρόπο το θέμα μου θα γίνη εύκολώτερα κατανοητό. Σπεύδω, όμως, να δηλώσω πώς οι όρισμοί πού δίνονται παρακάτω βρίσκονται έξω από κάθε φιλοσοφική επίδιψη και αποβλέπουν μόνο να θάλουν όρισμένες άπλές βάσεις για τήν κατανόηση τής αναπτύξεως πού θα ακολουθήση.

Λέγοντας «'Επιχείρηση» έννοούμε κάθε μορφή ανθρώπινης δραστηριότητας πού έχει για μέσα ένα συνδυασμό από εργαζόμενα άτομα, μηχανήματα, εγκαταστάσεις και ρευστά κεφάλαια και για σκοπό τήν αποκόμιση χρηματικού κέρδους. Τό βάρος στόν όρισμό αυτό το τοποθετούμε θεληματικά στο κέρδος, και τοϋτο για να αποκλεισθή από το μυαλό τοϋ άναγνώστη κάθε περίπτωση κρατικής έπιχειρήσεως, στήν όποια, κατά τήν γνώμη μου, το πρόβλημα είναι πιδό μπλεγμένο, και γιατί λείπει ο άυτοματισμός τών οικονομικών κριτηρίων αλλά και γιατί, στήν περίπτωση αυτή, τά οικονομικά κίνητρα αποδοτικότητας περιπλέκονται και νοθεύονται, τίς περισσότερες φορές, από πολιτικές επιδράσεις.

μων προϊόντων» εις τόν λογαριασμόν «Κόστος πωλήσεων», έφ'όσον όμως τά άποθέματα προορίζονται να διαφυλαχθούν πρὸς μεταγενεστέραν διάθεση, θα άπαιτηθῆ ή δημιουργία περατέρω κατάλληλων λογαριασμών εις τήν ομάδα 8.

Εις άναλυτικά καθολικά ή βοηθητικά καταστάσεις θα εμφανίζονται κοστολογικά λεπτομέρειαι, σχετικαι με τάς παραγγελίας υπό κατασκευήν, τά έτοιμα προϊόντα και τά άποθέματα.

'Η άπορρόφηση τών γενικών έξόδων παραγωγής κατά τάς μεταφοράς εις τόν λογαριασμόν «'Ετοιμα προϊόντα», άναγκαστικώς άπαιτεί προσοχήν, δεδομένου όμως ότι αυτή είναι ιδιόμορφος δια μίαν έκάστην έπιχειρήσιν, δέν είναι δυνατόν να αναπτυχθῆ πλήρως εις τάς παρούσας οδηγίας.

Οιαδήποτε μέθοδος καταλογισμού τών γενικών έξόδων υίοθετηθῆ, ο λογαριασμός «Γενικά έξοδα παραγωγής» δέον να παρουσιάζη κατά τήν ήμέραν τοϋ κλεισίματος τήν άληθῆ άναλογίαν τών λοιπών κοστολογικών στοιχείων, τών χρησιμοποιηθέντων ως συντελεστών καταλογισμού.

'Η όμως 9 ακολουθεῖ τόν συνήθη τύπον τών οικονομικών λογαριασμών.